SIDG SLOVENSKI DRŽAVNI GOZDOVI,
interni časopis, december 2018, št. 8

Korenina

Za nami je kljub izrednim razmeram poslovno uspešno leto

Snežnik na poti sanacije poslovanja

Potrošniki se premalo zavedajo pomena trajnosti izdelka

Rekordna prodaja gozdnih lesnih sortimentov

Proizvodnja lesnih sekancev v Sloveniji

Pred vrati novi okvirni sporazumi za sečnjo in spravilo

Mobilni geomehanski laboratorij SIDG

Fotografije se na ogled postavijo

Padci, zdrsi in nezgode na ledenih površinah

Spomladi bomo spet vihteli rovnice!

Otroško igralo

Skupaj ustavimo javorov rak!

Družba Slovenski državni gozdovi v projekt obnove Baze 20

Kaj je vetrolom prinesel oddelku za pravne zadeve

Spoštovane sodelavke in sodelavci.

Izteka se leto, ki si ga bomo vsi zapomnili po številnih dogodkih in presežkih, ki so vplivali na poslovanje in rezultate družbe. Še posebej želim poudariti naslednje – kljub dolgi zimi in težkih delovnih razmerah smo posekali in prodali rekordno število gozdnih lesnih sortimentov, in sicer več kot 1,4 milijona m3. To krepko presega lansko realizacijo, letošnji plan in še tako optimistične napovedi. Naj omenim oktober, v katerem je bilo posekano in prodano več kot 188.000 m3 gozdnih lesnih sortimentov.

Da smo to dosegli, velja posebna zahvala vsem zaposlenim: od sekačev, traktoristov, voznikov naših tovornjakov, odpremnikov, delovodij, vodij poslovnih enot in njihovih pomočnikov … Skratka vseh terencev, ki pomenijo jedro naše družbe.

Posekan in spravljen les je treba tudi dobro prodati. Zaposleni v službi za prodajo in logistiko so se morali zelo potruditi za prodajo velikanskih količin lesa, ki je padel v vetrolomu decembra lani. Tudi brez marljivih zaposlenih v vseh podpornih oddelkih družbe, ki so po svojih najboljših močeh skrbeli, da je proces tekel nemoteno, teh rezultatov prav gotovo ne bi bilo.

Letos smo postavili tudi več drugih mejnikov v poslovanju. Sklenili smo prve dolgoročne pogodbe z domačimi kupci, vzpostavili lastno gozdno proizvodnjo in transport gozdnih lesnih sortimentov, tudi s pomočjo prevzema zaposlenih in dejavnosti gozdarstva od hčerinske družbe Snežnik, nabavili najboljše tovornjake, traktorje, komplet strojne sečnje in žičnico za spravilo ...

Ne morem mimo tega, da ne omenim tudi naših številnih poslovnih partnerjev, tako na strani izvajalcev sečnje in spravila kot na strani kupcev gozdnih lesnih sortimentov. V tem izjemnem letu smo s partnerji gradili poslovne odnose, ki bodo temelj bodočega sodelovanja. Spoznanje in izkušnja, na koga lahko v težavnih delovnih in poslovnih razmerah resno in dolgoročno računamo, veliko štejeta.

Nismo pa pozabili niti na vse druge funkcije gozda, ki jih mora družba zagotavljati in izvajati v skladu s cilji ustanovitve SiDG. Naj omenim organizacijo in izvedbo vseslovenske pogozdovalne akcije, ki je v skrbi za prihodnje rodove združila več kot 400 Slovenk in Slovencev, vključno s predsednikom Republike Slovenije gospodom Borutom Pahorjem.

Slovenski državni gozdovi so mlada rastoča družba. Rastemo kadrovsko, organizacijsko, tehnično, ekonomsko in poslovno. Prav gotovo ni vse idealno. So tudi spodrsljaji, ki se jih v dobri veri trudimo odpraviti. In so dosežki in uspehi, na katere smo lahko skupaj ponosni.

Prepričan pa sem, da delim zavedanje velike večine zaposlenih v družbi SiDG, da nam samo dobro delo in dobri rezultati zagotavljajo nadaljnjo zaposlitev, perspektivo ter zlasti socialno varnost.

Ob iztekajočem se letu in prihajajočih praznikih se vam še enkrat iskreno zahvaljujem. Želim vam vse dobro v letu 2019!

Zlatko Ficko, *glavni direktor*

SiDG
Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,
interno glasilo družbe
Slovenski državni gozdovi d.o.o.

Izdaja:
Slovenski državni gozdovi d.o.o., Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:
500 izvodov

Urednici:
Katarina Stanonik Roter, Suzana Rankov

Uredniški odbor:
Zlatko Ficko, glavni direktor, Dejan Kaisersberger, direktor za FRK, Marta Briški, vodja splošnih služb, Miha Zupančič, vodja službe za gozdarstvo, Janez Zafran, vodja službe prodaje in logistike, dr. Robert Robek, vodja oddelka za gozdno gradbeništvo, Branko Štunf, vodja PE Ljubljana, Ernest Ruter, vodja PE Maribor, Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje, Tomi Ivanič, vodja PE Postojna, Roman Zadnik, varstvo pri delu in varovanje, Suzana Rankov, korporativno komuniciranje, Katarina Stanonik Roter, korporativno komuniciranje.

Fotografija na naslovnici:
Dreamstime

Oblikovanje in prelom:
Salomon d. o. o., Ljubljana

Tisk:
Unitis d. o. o., Postojna

Revija Korenina je tiskana na recikliranem papirju.

POSLOVNI REZULTATI

Za nami je kljub izrednim razmeram poslovno uspešno leto

Leto 2018 se počasi poslavlja in slika našega letošnjega dela postaja iz dneva v dan bolj jasna. Kot smo tudi pričakovali, je za nami z vidika dosežene sečnje in prodaje gozdnih lesnih sortimentov nadpovprečno leto.

Tekst: **Dejan Kaisersberger,**
direktor za finance,
računovodstvo in kontroling

Naš letošnji plan ne upošteva vetroloma, saj v času, ko se je na nadzornem svetu ta potrjeval, še nismo mogli oceniti razsežnosti in dela, ki nas je čakalo. Tako smo načrtovali, da bomo v celotnem letu prodali 1,2 milijona m3 gozdnih lesnih sortimentov, a smo ta plan presegli že v prvem tednu novembra. Koliko bomo prodali do konca leta, je predvsem odvisno od tega, kako uspešni bomo s prodajo na dražbah ter kakšne so potrebe in finančne zmožnosti slovenskih žagarjev za odkup lesa. Več o tem si lahko preberete v prispevku, ki ga je za Korenino napisal Janez Zafran, vodja prodajne službe SiDG.

Z letošnjo prodajno ceno smo lahko zadovoljni, saj je še vedno višja kot 50 EUR/m3. Ne moremo pa biti zadovoljni s stroški sečnje in spravila. Ti so letos precej višji zaradi povečanega povpraševanja na trgu zaradi sanacije škode po vetrolomu. V primerjavi z lanskim letom so višji za skoraj 5 EUR/m3, kar pri naših povečanih količinah pomeni več kot 11 milijonov evrov višjih stroškov. Upoštevati moramo namreč tudi količine gozdnih lesnih sortimentov na skladiščih, teh je bilo v sredini novembra za okoli 100.000 m3. Za posek gozdnih lesnih sortimentov na skladiščih smo že imeli stroške, prodajnih prihodkov pa še ne.

Ne glede na povedano je zaostanek za planom zgolj dobra 2 milijona evrov, saj nam povečane količine, pri katerih imamo donos višji kot 25 EUR/m3, pri tem močno pomagajo. Še vedno sem optimist, da se bo zaostanek do konca leta zmanjšal na minimum, če bomo realizirali vse potrebne ukrepe, ki smo si jih zastavili z ekipo. Vezani so predvsem na odprodajo zalog na skladišču in tudi izboljšavo klasiranja gozdnih lesnih sortimentov.

Poleg tega smo si postavili še na desetine drugih ciljev, ki jih ima vsak posameznik v družbi. Vodje so jih skrbno izbrali z namenom, da postanemo boljši, da dosežemo cilje družbe ter predvsem da dokažemo sebi in drugim, da zmoremo več. Ne glede na rezultat, ki ga bomo dosegli, pa lahko že danes rečem, da je za nami uspešno leto, in se vam že vnaprej zahvaljujem za vse opravljeno delo. Bodimo skupaj ponosni na to, kar smo letos dosegli!

Obenem želim izkoristiti priložnost in vam, dragi sodelavci in sodelavke ter bralci Korenine, zaželeti mirne in sproščene praznike ter veliko sreče in zdravja v letu, ki prihaja.

	Do oktobra 2018			*Do oktobra 2017*	
v EUR	***Realizirano***	***Planirano***	***Indeks R/P***	***Realizirano***	***Indeks 18/17***
Prodaja GLS* v m³	1.188.254	1.013.365	117	1.014.979	117
Posek GLS v m³	1.303.071	1.013.365	129	1.014.979	128
Zaloga GLS na skladiščih	114.878				
Prihodki skupaj	65.203.395	54.647.874	119	51.567.328	126
Stroški materiala in storitev	3.519.660	4.062.750	87	2.099.778	168
Stroški za najete storitve sečnje in spravila	27.786.833	16.752.912	166	17.198.849	162
Stroški ceste, vlake, GVG	2.430.049	2.431.247	100	1.632.637	149
Stroški dela	6.308.913	5.963.775	106	4.134.363	153
Amortizacija in popravki vrednosti	394.844	542.998	73	117.056	337
Drugi poslovni odhodki	12.197.632	10.365.496	118	10.574.026	115
od tega vplačila v gozdni sklad	12.059.916	10.337.306	117	10.113.087	119
Odhodki skupaj	52.637.931	40.119.178	131	35.756.708	147
Čisti prihodki od prodaje v EUR/m³	50,65	51,00	99	49,76	102
Stroški sečnje in spravila v EUR/m³	21,79	17,69	123	16,95	129
Stroški proizvodnje v EUR/m³	23,65	20,09	118	18,55	127
EBIT – Poslovni izid iz poslovanja	12.565.465	14.528.696	86	15.810.620	79

NOVICE S TERENA

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

V septembru smo na PE Ljubljana v večjem delu končali sanacijo škode vetroloma iz decembra 2017, ki je najbolj poškodoval gozdove na območjih gozdno-gospodarskih območij (GGO) Bled, Kranj, Ljubljana in Nazarje. Sanitarne sečnje zaradi podlubnikov so se leta 2018 nekoliko umirile, razen na območju GGO Bled, kjer smo zaradi podlubnikov izvedli več kot letni možni posek na tem območju.

V drugi polovici letošnjega leta smo na PE Ljubljana posebno pozornost namenili izvedbi gojitvenih in varstvenih del, ki so potrebna za krepitev ekoloških, socialnih in proizvodnih funkcij gozda. Do novembra smo izvedli tako rekoč vsa gojitvena in varstvena dela na območjih vzhodnega dela naše poslovne enote. V septembru smo intenzivno umetno obnavljali gozdove na območju Vrhnike in Logatca. V velikem številu smo se udeležili tudi vseslovenske akcije pogozdovanja, ki jo je organiziral SiDG. Posebno smo bili veseli, da so se nam v Logatcu pri sajenju 1500 mladih dreves v večjem številu pridružili študentje gozdarstva. Biotehniški fakulteti bi se ob tem zahvalili za organizacijo in zagotovitev prevoza za študente.

Lepo jesensko vreme smo izkoristili za uspešno izvedeno sadnjo, za kar gre zahvala predvsem izbranemu izvajalcu – podjetju Gozdarstvo URDIH, ki je poskrbelo za strokovno in pravočasno izvedbo sadnje. Ker so vremenske razmere to dopuščale, smo se odločili, da na površini v velikosti štirih hektarjev izvedemo dopolnilne sadnje. Zaradi neprimernega časa in slabše kakovosti sadik namreč sadnja lani jeseni in letos spomladi ni bila tako uspešna, kot bi si želeli.

Zaradi pospeševanja pestrosti gozdov smo na območju Ravnika pri Logatcu postavili ograje za zaščito mladja na površini okoli pet hektarjev. Ograje se sicer postavljajo na krajih, kjer želimo izboljšati pestrost gozdov, predvsem pospešiti naravno pomlajevanje jelke kot graditeljice jelovo-bukovih gozdov na območju dinaridov (Abietu-Fagetum dinacicum). Naravno pomlajevanje jelke na območju jelovo-bukovih gozdov na dinaridih namreč ogroža neuravnotežena številnost divjadi z okoljem, zlasti jelenjadi.

Na območju Hrastnika smo na več prostorsko ločenih površinah odstranili nevarna drevesa, ki so ogrožala stanovanjske objekte, javno infrastrukturo in javne objekte. Tako smo odstranili nevarnosti, da bi gozdno drevje ob močnem vetru, obilnih snežnih padavinah ali ob žledu poškodovalo javno infrastrukturo ali stanovanjske objekte. S tem smo skrbi rešili nekaj tamkajšnjih družin.

Posebno pozornost smo namenili tudi odpravljanju poškodb na gozdnih cestah po spravilu in odvozu gozdnih lesnih sortimentov, gradnji gozdnih vlak in zagotavljanju varnega odvoza. Zahodni del PE Ljubljana je 30. oktobra prizadela nova ujma, ki je po grobih ocenah poškodovala 9000 m^3 lesne mase, predvsem smreke. Še hujše poškodbe so povzročile obilne padavine na cestni infrastrukturi na območju Tržiča, Kokre in Jezerskega. Po prvih popisih so obilne padavine tako poškodovale gozdne ceste, da so za gospodarjenje neprevozne in neuporabne. Zaradi sanitarnih sečenj smo sanirali najnujnejše na gozdni cesti na dolžini okoli sedmih kilometrov.

Oktobra smo na območju Verda gostili študente 2. letnika Biotehniške fakultete, oddelek za gozdarstvo. Z veseljem smo jim predstavili delovanje in organiziranost družbe SiDG in delovanje naše poslovne enote s poudarkom na izvajanju vseh gozdarskih del (sečnja, spravilo, gojenje in varstvo gozdov, gradnja in vzdrževanje gozdnih vlak, sanacija gozdnih cest ter prodaja gozdnih lesnih sortimentov). S profesorjem, mentorjem in študenti smo si izmenjali poglede na organiziranost slovenskega gozdarstva, kar je v obojestransko korist.

Tekst: **Branko Štunf**

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

Dogajanje na PE Kočevje je tudi v tretjem četrtletju leta narekoval decembrski vetrolom leta 2017. Po zadnjih podatkih bomo na enoti do konca novembra naredili 740.000 m^3 bruto sanacijske sečnje. Za ponazoritev: po izdanih odločbah ZGS je na operativne enote Kočevje poškodovanih 535.282 m^3 in izdanih 985 odločb, na operativni enoti Novo mesto pa 33.533 m^3 oziroma 208 odločb. Iz podatkov je razvidno, da na PE Kočevje za 30 odstotkov presegamo skupno evidentirano količino na sanacijskih odločbah ZGS.

Sanacija bo potekala še v decembru in bo končana v začetku leta 2019. Sanacijo bo podaljšal še oktobrski vetrolom. Dogovorjeni smo, da na deloviščih, kjer dela še potekajo, saniramo tudi novi vetrolom. Za delovišča, kjer smo končali sanacijo, bo ZGS pripravil nove odločbe s predhodnim odkazilom. Novi vetrolom je ocenjen na 10.000 do 15.000 m^3. Podiral je predvsem posamično in razpršeno drevje. Na novo ogolelih površin ni. Zajeta površina vetroloma je okoli 30.000 hektarjev. Vrednostno je groba ocena škode okoli 100.000 evrov. Vetrolom je prizadel predvsem Kočevsko polje, kočevskoreški predel in ribniški del po vrhovih. Novomeških predelov vetrolom ni prizadel.

Trenutno na sanaciji starega vetroloma dela 22 sečnih strojev in več kot 90 skupin klasične sečnje. Mesečni odvoz gozdnih lesnih sortimentov se giblje med 70.000 in 85.000 m^3. Zaloge na kamionskih cestah znašajo med 30.000 in 35.000 m^3. Na PE Kočevje imamo dve skladišči v Kočevski Reki in štiri skladišča na območju Kočevja. Skupna zaloga na skladiščih je 100.000 m^3 gozdnih lesnih sortimentov.

Učinki na PE Kočevje so zelo visoki. Na začetku leta smo izvedli prerazporeditev kadra in proizvodnih zmogljivosti. Avgusta smo se kadrovsko okrepili z začasnimi zaposlitvami oddajnikov in študentov gozdarstva. Zaposlili smo tudi oddajnika za nedoločen čas na področju operativne enote Črmošnjice.

Rednih sečenj še ne izvajamo in tako bo, dokler ne bo končana sanacija. Kljub izrednim razmeram smo tudi vlagali v gozdove. Izvajali smo gojitvena in varstvena dela, odpravljali poškodbe na gozdnih prometnicah po odvozu lesa. Izredne razmere zaradi vetroloma so nas pripeljale do zgornjega roba kadrovskih, organizacijskih in proizvodnih zmogljivosti.

V nadzorstvenem postopku smo imeli komisijo za standarda FSC in PEFC. Z visoko udeležbo zaposlenih smo oktobra sodelovali v vseslovenski prostovoljni akciji Pomladimo gozdove. Prav tako smo sodelovali pri nadzorih dolgoročnih pogodb ter nadzorovali in reševali škode na kmetijskih površinah.

Na PE Kočevje je trenutno zaposlenih 45 oseb, od tega je devet vodij operativnih enot (obratov), dva skladiščnika, poslovna sekretarka in administratorka, preostalo so oddajniki gozdnolesnih sortimentov.

Tekst: Zvonimir Žagar

POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

V tretjem četrtletju smo na PE Postojna nadaljevali povečano intenziteto sanacijskih sečenj zaradi vetroloma v decembru 2017. V tem času smo uspešno končali sanacijo vetroloma na gozdnogospodarskem območju (GGO) Tolmin, na GGO Postojna pa sanacijo vetroloma še vedno izvajamo. Ta se bo podaljšala zaradi novega vetroloma, ki je najbolj prizadel enote Snežnik, Leskova dolina, Jurjeva dolina, Mašun, Gomance in Okroglina. V drugih enotah je vetrolom podiral samo posamična drevesa, zato tam veter ni povzročil večje škode. Na tolminskem območju je škoda po vetru zanemarljivo majhna.

Sanitarnih sečenj zaradi napada podlubnikov na postojnskem območju na srečo ni bilo ve-

liko, zato so se večinoma vse tovrstne odločbe izvedle pravočasno. Nekoliko več je bilo sanitarne sečnje z lubadarjem na tolminskem GGO, kjer pa smo prav tako večinoma v rokih zaključevali odločbe.

Kljub gradbenim delom v naselju Kozarišče, ki so preusmerila izvoz lesa po daljših poteh, je odvoz potekal itako pogosto kot v poletnih mesecih. Ker je največji del sanitarnih sečenj vetroloma ostal skoncentriran v dveh enotah, Snežnik in Leskova dolina, smo s prerazporeditvami odpremnikov iz drugih operativnih enot pospešili odvoz tudi z najbolj kritičnih lokacij z velikimi zalogami na kamionskih cestah. Zaradi potrebe po hitrejšem odvozu smo podaljšali začasno zaposlitev štirim odpremnikom za dodatne tri mesece.

V poletno-jesenskem času smo poleg intenzivne odprave posledic vetroloma in sečnje s podlubniki napadenega drevja izvajali tudi vsa potrebna gojitvena dela, med katerimi so prevladovale obžetve pomlajenih površin ter zaščita posajenih sadik s premazi in škropljenjem.

V sklopu vseslovenske akcije Pogozdimo gozdove smo tudi na PE Postojna pripravili dva objekta za izvedbo sadnje površin, ki sta jih prizadela žledolom in lubadar. Sadnjo smo izvedli v bližini Podkraja v občini Ajdovščina in na Trnovem v občini Nova Gorica. Skupno smo posadili 2200 sadik smreke, bukve, javorja in jerebike.

Na področju prodaje nam je uspelo bistveno zmanjšati tako zaloge na kamionskih cestah kot tudi v skladiščih. Eno od dveh skladišč tako ni več potrebno in zato ni v uporabi. Na drugem skladišču les z licitacijami tako rekoč sproti prodamo. V dogovoru s prodajno službo smo kupcem po dolgoročnih pogodbah povečali intenziteto dobave in tako kar nekaj kupcem že izpolnili pogodbene obveznosti. V strukturi prodane lesne mase ima še vedno večinski delež jelka velikih dimenzij, v manjšem deležu pa je zastopana tudi smreka. Zaradi aktivne izvedbe sanacije lanskega vetroloma, v katerem prevladujejo iglavci, se spoprijemamo s pomanjkanjem listavcev, ki bi jih morali dobaviti kupcem tovrstnega lesa po dolgoročnih pogodbah.

Tekst: **Tomi Ivanič**

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

Kot je barvita, zanimiva in pestra jesen, je pestro tudi dogajanje na PE Maribor, ki so jo v zadnjem četrtletju zaznamovali nekateri novi dogodki in spremembe.

V poslovni enoti Maribor se aktivno vključujemo v spodbujanje socialnih funkcij gozda. V ta namen smo v Betnavskem gozdu v Mariboru s pomočjo Podravskega gozdarskega društva in ZGS, krajevna enota Podvelka, postavili masivne klopi, ki so namenjene mimoidočim za počitek. Poleg Betnavskega gozda smo klopi postavili ob planinski poti Lovrenc–Klopni vrh, na Klopnem vrhu in Pesku.

Na PE so se v zadnjem obdobju zgodile organizacijske in kadrovske spremembe. Na operativni enoti Radlje smo septembra zaposlili novega oddajnika GLS **Davida Miheliča**. Oddajnik GLS v operativni enoti Črna **Jure Kumer** pa je prevzel delovno mesto delovodje za sečnjo in spravilo, saj smo lastno gozdno proizvodnjo vzpostavili tudi v okviru PE Maribor.

Za vzpostavitev lastnih prevozov GLS smo konec oktobra prevzeli dva gozdarska tovornjaka s priklopnikom. Tovornjaka prevažata gozdne lesne sortimente iz koroških gozdov. Zaposlili smo izkušena voznika **Vilija Obretana** in **Uroša Grašiča**. Že v prvih dneh smo z našim gozdarskim tovornjakom in voznikom Vilijem Obretanom na pomoč priskočili pri odstranitvi treh smrek, ki so med vetrolomom oktobra padle na najdebelejšo slovensko drevo – Najevsko lipo in jo ogrožale.

Naša nova pridobitev je tudi žičnica na tovornjaku za spravilo lesa Syncrofalke 3T s procesorsko glavo. Ekipo, ki se je v začetku novembra usposabljala v Avstriji pri proizvajalcu MM Forsttechnik, sestavljajo delovodja Jure Kumer in žičničarja **Matjaž Zaveršnik** in **Miran Pongrac**. Žičnico bomo najprej zaposlili pri sanaciji vetrolomov.

V začetku oktobra smo podprli vseslovensko prostovoljno akcijo pogozdovanja v vetrolomu poškodovanih državnih gozdov z naslovom Pomladimo gozdove. Dve od šestih slovenskih lokacij sta bili na Rdečem bregu v občinah Lovrenc in Podvelka, na območju, kjer smo že odpravljali škodo, ki jo je povzročil vetrolom, in pripravili teren za pomladitev. Pogozdovanja se je udeležilo skoraj sto ljudi. Pridružili so se nam tudi dijaki srednjih šol iz Slovenj Gradca, Mute in Maribora. Minula akcija je bila predvsem simbolni začetek sanacije, ki se bo v poškodovanih gozdovih izvajala več let.

Narava nam je svojo moč ponovno pokazala v noči z 29. na 30. oktober. Orkanski veter je podiral drevje in ponovno prizadel območja, ki so bila najbolj prizadeta že v prejšnjih naravnih ujmah – žledolomu, napadu podlubnikov in vetrolomu leta 2017. Najobsežnejše poškodbe zaradi vetroloma so nastale v zgornji Mežiški dolini (Koprivna, Ludranski vrh, Olševa). Posledice vetroloma v zasebnih in državnih gozdovih si je 5. novembra 2018 v Črni na Koroškem ogledala tudi ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **dr. Aleksandra Pivec**. Sanacija zadnjega vetroloma v državnih in zasebnih gozdovih že poteka.

Tekst: Ernest Ruter

Snežnik
na poti sanacije poslovanja

Tekst: **mag. Marjan Podgoršek, direktor Snežnika**

Adventno obdobje leta, v katerega vstopamo, je lepa priložnost, da se v miru oceni preteklo leto in razmisli, kako nadaljevati v prihodnjih letih. S tega vidika je dogajanje v družbi Snežnik zaznamovalo precej sprememb, ki se bodo nadaljevale tudi v naslednjih letih.

Dobri razvojni potenciali

Že ob prevzemu vodenja Snežnika jeseni letos sem ocenil, da je Snežnik podjetje z dobrimi razvojnimi potenciali. Ti primarno izhajajo iz volje zaposlenih po delu in napredku in jasne strateške volje materinske družbe SiDG, da na razne načine sodeluje in pomaga pri razvoju dejavnosti Snežnika. Tako je bilo navsezadnje zastavljeno tudi ob pisanju zakonodaje, s katero se je ustanavljalo SiDG. V okviru zakonodaje se je SiDG namreč v prvih dveh ciljih naložilo, da dosega čim višji donos gozdnih lesnih asortimentov ter da prispeva k razvoju in vzpostavitvi gozdno lesnih verig.

Da bi SiDG imel vsaj minimalno začetno osnovo pri razvoju teh ciljev, mu je država predala svoj lastniški delež v Snežniku. Računica države je bila pri tem jasna in logična in je izhajala iz tujih izkušenj, pri katerih se je z dodajanjem faz lastne predelave donos na kubični meter lesa povečal za večkratnike. Takšni obrati lastne predelave, ki je omejena na del državnega lesa, so lahko tudi pomembno gonilo tehnološkega razvoja branže v primerih, ko lesna industrije na ravni države še ni dovolj dobro razvita.

Prednostno investicija v primarno predelavo

Na vključitvi v tako zastavljeno vertikalno Strategijo razvoja SiDG temelji tudi temu podrejena Strategija nadaljnjega razvoja Snežnika. Ker je gozdnolesna veriga, kot že iz imena izhaja, povezana stvar, je v Snežniku zdaj zato prva na vrsti primarna lesna proizvodnja.

Snežnikova žaga je tudi tehnološko zelo zastarela in z vidika kakovosti in količin ne more dosegati izkoristkov, kot jih dosegajo konkurenčne žage. Zaradi nizke stopnje avtomatizacije potrebuje primerjalno veliko več delovne sile, energije in potrošnih materialov na predelani kubični meter lesa. Delavci žage poleg tega delajo v slabih delovnih razmerah ter kljub temu z velikimi težavami dosegajo pozitivni rezultat. Vendar to ne more trajati v nedogled, saj se dohodkovne škarje nezadržno ožijo. Investicijo v novo žago bi bilo zato treba izvesti čim prej, saj je z vidika poslovanja Snežnika ekonomsko nadvse upravičena, z vidika SiDG, ki ima pri tem vlogo lastnika, pa je to posel, ki mu lahko prinese dober in varen dolgoročni donos na vloženi kapital.

KDO JE MARJAN PODGORŠEK

Marjan Podgoršek je vodenje Snežnika prevzel 14. septembra 2018, potem ko je SiDG ugotovil, da je ustrezno strokovno usposobljen in kompetenten ter njegova vizija ustreza pričakovanjem. Marjan Podgoršek ima bogate menedžerske izkušnje iz vodenja podjetij ter tudi upravljanja podjetij v težavah, na primer Cimos in Adria Ankaran. Med drugim je bil zaposlen v D. S. U. (kjer je bil direktor), v Novi Ljubljanski banki, na Računskem sodišču RS, revizijski družbi Deloitte in SKB banki. Od leta 2016 do prevzema vodenja Snežnika je bil državni sekretar za gozdarstvo na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Tekst: Suzana Rankov

Zmanjšujemo stroške

Ob takšnih ciljih za naprej pa mora Snežnik delovati v sedanji situaciji in zaslužiti za svoje preživetje, kar glede na višino lanske izgube ni preprosto. V zadnjih dveh mesecih smo odpravljali izgube ter zelo pospešili in poglobili vse aktivnosti, ki so povezane z ekonomiko poslovanja. V stalnem presojanju imamo vse stroškovne in prihodkovne postavke, na podlagi česar ob ugotovljenih priložnostih za izboljšave nemudoma začnemo potrebne spremembe.

Povečujemo dobičkonosne programe

Med pomembnejše ukrepe vsekakor spada maksimalno povečevanje proizvodnje v programih, v katerih dosegamo pozitivne rezultate, in zmanjševanje obsega dela v manj donosnih programih. Zato smo s prerazporejanjem zaposlenih in spremembo poslovne politike v zadnjih dveh mesecih proizvodnjo žage povečali za več kot 30 odstotkov, proizvodnjo plošč pa prepolovili.

Trenutni kazalniki poslovanja Snežnika kažejo na to, da v boju z izgubo zmagujemo in bomo že letos obrnili trende ter pripeljali podjetje iz izgube. Snežnik je oktobra tako dosegel dobiček iz poslovanja v višini 80.000 evrov.

Ob zaključku želim vsem zaposlenim v skupini SiDG srečno novo leto ter obilo zdravja in uspehov v prihajajočem letu.

NA OBISKU PRI NAŠEM POSLOVNEM PARTNERJU

Potrošniki se premalo zavedajo pomena trajnosti izdelka

V podjetju Murales je trenutno zaposlenih 108 delavcev. Na sedežu družbe v Ljutomeru sta obrat žage in proizvodnje. Njihov glavni proizvod je masivno jedilniško pohištvo, to so stoli in mize, obenem pa za tuje trge delajo dodelavne posle, predvsem polizdelke iz masivnega lesa za proizvodnjo masivnega pohištva. Družina Škalič je več kot 96,8-odstotna lastnica podjetja. Podjetje in njegove načrte nam je predstavil direktor Albin Škalič.

Pogovor: **Suzana Rankov**
Foto: **Murales**

Kdo so vaši kupci? Kolikšen del vaše prodaje se nanaša na fizične osebe?
Z maloprodajo ustvarimo približno 10 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Preostala prodaja lastne blagovne znamke poteka preko različnih trgovcev pohištva, največ v Sloveniji, na Hrvaškem, nekaj v drugih nekdanjih jugoslovanskih republikah in Avstriji. Prodaja lastne blagovne znamke pomeni približno 40 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Preostali prihodki pomenijo dodelavne posle, to je izdelavo polizdelkov iz masivnega lesa, pa tudi gotovih izdelkov iz masivnega lesa za proizvajalce masivnega pohištva v Avstriji, Nemčiji, ZDA, Angliji, Belgiji. Nekaj prihodkov ustvari obrat žage z uslužnostnim razrezom hlodovine in prodajo rezanega lesa, ki se ni uporabil za lastno proizvodnjo. Že nekaj časa obseg prodaje lastne blagovne znamke stagnira, raste pa izvoz, predvsem dodelavni posli.

Vedno več izdelkov izvozite. Kateri so vaši najpomembnejši trgi, na katerih vam prodaja narašča?
Pri izvozu raste obseg dodelavnih poslov, to je proizvodnja polizdelkov za masivno pohištvo ter proizvodnja gotovih izdelkov po načrtu kupca. Najpomembnejši trgi na tem področju so Nemčija in Avstrija ter ZDA, povečuje pa se tudi prodaja v Belgijo. Na teh trgih z lastno blagovno znamko tako rekoč nismo prisotni.

Koliko lesa porabite na leto, katerih drevesnih vrst največ? Koliko lesa nabavite na slovenskem trgu in kdo so vaši največji dobavitelji?

Na leto porabimo in razžagamo okoli 10.000 m3 hlodovine, od tega največ bukove, hrastove ter jesenove. SiDG je naš največji dobavitelj hlodovine, preostalo hlodovino pa kupujemo preko raznih preprodajalcev lesa. Drugih večjih dobaviteljev hlodovine nimamo. Obenem nekaj hlodovine odkupimo od okoliških kmetov. Rezanega lesa ne kupujemo, razen v izrednih primeri, če bi nam zmanjkalo določene dimenzije rezanega lesa za lastno proizvodnjo.

Koliko je pri vašem poslovanju pomembno, da dobite certificiran les po standardih FSC oz. PEFC? Ali zahteve kupcev po certificiranih izdelkih naraščajo?

To je za nas velikega pomena, ker za ves izvoz gotovih izdelkov ali polizdelkov potrebujemo certifikat. Trenutno smo tu kar nekako omejeni na širitev naših proizvodov. Za zahodne trge in ZDA prodaje brez certifikata ni.

Murales ima tudi svojo žago. Zakaj je to za vas pomembno?

To nam omogoča, da nismo odvisni od trga pri nabavi rezanega lesa, ampak ga proizvedemo sami v količinah, dimenzijah in iz drevesnih vrst, kot ga potrebujemo. Seveda pa je včasih problem nabave zadostnih količin, primerne kakovosti in zahtevanih drevesnih vrst hlodovine.

Koliko je pri predelavi lesa pomembna sledljivost? Ali pri svojem poslovanju poudarek dajete tudi promociji slovenskega lesa?

Za ves les vodimo njegovo sledljivost od trenutka, ko pride v podjetje, predvsem zaradi standarda FSC. Vodimo ga tudi zaradi starosti, kajti v podjetju imamo na zalogi nekaj tisoč kubikov rezanega lesa in je nekako pravilo, da gre v proizvodnjo najstarejši. V Slovenji smo eno izmed redkih podjetij, ki začnemo proizvodnjo s hlodom in jo končamo s končnimi izdelki. To je za nas zelo velika promocija.

Kdo vam na trgu pomeni nelojalno konkurenco? So to azijski izdelki ali izdelki iz drugih vzhodno- in južnoevropskih evropskih držav?

Nelojalna konkurenca so izdelki, ki so bistveno nižjega cenovnega razreda. Res je, da zdaleč ne dosegajo naše kakovosti, tako pri izdelavi kot vgrajenih materialih, ne dosegajo našega dizajna, so izdelani brez upoštevanja ekoloških normativov, niso obremenjeni z nobenimi ekološkimi taksami ali carinami, okolje pa bistveno bolj obremenjujejo, saj imajo bistveno krajšo življenjsko dobo. Naj kot zanimivost omenim, da dajemo celo petletno garancijo na konstrukcijsko trdnost. Kljub temu pa so ti izdelki všečni in cenovno sprejemljivi za kupce z nižjo kupno močjo. Večina potrošnikov se žal premalo zaveda pomena trajnosti izdelka in posledično onesnaževanja okolja z njegovo razgradnjo. Še vedno si preveč zatiskamo oči pri obremenjevanju okolja v proizvodnji pohištva v vzhodnih državah in se premalo zavedamo, da z nakupom takega izdelka takšno ravnanje podpiramo.
Naš izdelek je narejen po vseh zahtevanih ekoloških normativih, njegova življenjska doba je 20 in več let, njegova razgradnja pa okoljsko ni sporna.

Katere so vaše ključne prednosti v primerjavi z lesenimi izdelki iz držav s cenejšo delovno silo, kot je npr. Kitajska?

Kitajska niti ni tako veliki problem. Za nas so večja konkurenca Poljska in države nekdanje Jugoslavije. Naši izdelki so narejeni po vseh

ekoloških standardih, vanj so vgrajeni preverjeni materiali z zahtevanimi certifikati, pri proizvodnji so upoštevani tudi vsi zdravstveni normativi za zaposlene, izdelek je kakovosten, trden, modnega dizajna, zanj omogočamo tudi servis. Naša prednost je tudi to, da se posameznemu fizičnemu kupcu približamo v njegovih zahtevah, najsi bo to površinska obdelava izdelka, njegova barva, tapeta …

Na kateri posel ste bili v zadnjem času najbolj ponosni? Morda na opremo cerkve v ZDA, za katero ste prodali več kot 1600 stolov? Ali drži, da ste v pogovorih za opremo angleškega parlamenta z vašimi stoli?

Na vse naše kupce smo zelo ponosni. Posebno smo ponosni na kupce, s katerimi razvijamo nove produkte. Ogromno objektov opremljamo pod blagovno znamko Murales pa tudi preko agentov. Vaša informacija drži. Pogovarjamo se za opremo tako imenovanega angleškega cehovskega združenja, ki ima sedež v neposredni bližini parlamenta in kjer bo v igri lepo število stolov.

Tako kot celotna lesnopredelovalna industrija je šel tudi Murales skozi težke čase. Leta 2012 ste razglasili likvidacijo. Zakaj? Koliko ljudi ste odpustili? Kako ste prestrukturirali proizvodnjo? Ste repozicionirali svoje izdelke?

Postopek likvidacije smo razglasili zato, ker smo izgubili enega večjih kupcev v Nemčiji. Na takšen način smo lahko v podjetju v kratkem času zmanjšali zaposlenost in se prilagodili tržnim razmeram ter rapidnemu zmanjšanju povpraševanja. Takrat smo odpustili približno 20 odstotkov zaposlenih. Vsem smo izplačali z zakonom predvideno odpravnino.

Kaj je tisto, kar je ločilo Murales od nekdanjih velikanov slovenske lesne industrije, kot so bili Marles, Novoles, Stol Kamnik, Javor Pivka, KLI, Lipa Ajdovščina, da je preživel razpad nekdanje države in svetovno gospodarsko krizo?

To je bilo nenehno prilagajanje tržnim razmeram, tako v programu kot v številu zaposlenih. Kljub slabim časom Murales nikoli ni zaspal v tehnološkem razvoju, nenehno smo tehnološko posodabljali strojno opremo ter vlagali v potrebne proizvodne zgradbe. Najhujši čas za Murales je bil, ko je bilo vzpostavljeno razmerje dinar proti nemški marki 1 : 7, mi pa smo imeli približno 40 do 50 odstotkov prodaje vezane na nemški trg. Vendar nam je uspelo tudi to oviro prebroditi. Pozneje nas je ravno izvoz v Nemčijo »dvignil« nad ta podjetja, ki jih omenjate in jih je pomembno spodnesel izvoz v ZDA in padec ameriškega dolarja.

Prihodnje leto boste praznovali 30-letnico obstoja oz. samostojnega delovanja. Kakšne bodo bistvene razlike med Muralesom 2019 v primerjavi z Muralesom 2009?

Zaupanje v podjetje iz leta v leto raste. Podjetje v tridesetih letih ni bilo nikoli blokirano, naše dobavitelje pa redno poplačujemo. Že to, upam, nekaj pove o podjetju, kot je Murales, namreč, da smo resno in odgovorno podjetje. Če bomo tako odločno in odgovorno delali še naprej, bomo še bistveno boljši, kot smo danes.

Rekordna prodaja gozd

Tekst: **mag. Janez Zafran**

Tako kot večino poslovnih procesov v družbi SiDG je sanacija v ujmi poškodovanih gozdov zaznamovala tudi tokove prodaje gozdnih lesnih sortimentov. Verjetno letošnje leto pomeni največji odmik od dosedanjih »povprečnih« let tako glede višine poseka, še bolj pa glede strukture pridobljenih gozdnih lesnih sortimentov.

Delež iglavcev več kot 80 %

Niti med sanacijo žledoloma po letu 2014 v strukturi prodaje lesa iz državnih gozdov ni bilo tako velike anomalije glede pridobljene strukture gozdnih lesnih sortimentov. V letošnji strukturi prodaje namreč močno prevladuje delež iglavcev, ki že pred iztekom leta presega 80 odstotkov. Ker na celotnem območju državnih gozdov sanacija še poteka, bo ta delež ob izteku leta 2018 samo še večji. Takšen premik v strukturi gozdnih lesnih sortimentov je pomenil resen izziv pri prodaji ter navsezadnje tudi resne težave pri zagotavljanju vseh drugih sortimentov slovenski lesnopredelovalni industriji.

Prve dolgoročne pogodbe

Drugi pomemben dejavnik, ki je vplival na izvedbo prodaje gozdnih lesnih sortimentov, je bila dokončna sklenitev dolgoročnih pogodb s predelovalci lesa. Na podlagi dopolnjenih Pravil družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnolesnih sortimentov ter javnega razpisa leta 2017 je bilo v aprilu sklenjenih 151 dolgoročnih pogodb za triletno obdobje.

S tem je družba SiDG uresničila verjetno najpomembnejše pričakovanje slovenske lesne industrije. Že ob ustanovitvi družbe so predelovalci lesa jasno poudarili, da prav dolgo-

Ocene kakovosti gozdnih lesnih sortimentov na skladiščih z vidika diskoloracij in trohnobe, ki so jo izvedli strokovnjaki Biotehniške fakultete in Gozdarskega inštituta Slovenije.

nih lesnih sortimentov

ročnost in zanesljivost dobave gozdnih lesnih sortimentov pomenita ključni dejavnik dviga konkurenčnosti panoge, in to veliko bolj kot oblikovanje »ugodnih« cen. Seveda se je že ob sklenitvi pogodb pokazalo, da dolgoročnejše pogodbene obveze družbe do kupcev v razmerah obsežnejše sanacije poškodovanih gozdov pomenijo tudi nekatere težave ali celo povečano poslovno tveganje. Pri tem je bistveno večje težave pomenil odmik strukture gozdnih lesnih sortimentov od načrtovane kot pa količinski obseg sanacije.

Pospeševanje prodaje presežkov

Takoj po sklenitvi dolgoročnih pogodb se je družba SiDG spopadala z velikim presežkom hlodovine iglavcev, ki je bil bistveno večji kot predvidene količine v okviru že sklenjenih pogodb. Za pospešitev prodaje iglavcev se je pristopilo k prilagoditvam osnovnih dolgoročnih pogodb, ki jih ob sanacijskih razmerah omogočajo prodajna pravila. Vsem predelovalcem iglavcev je bil posredovan poziv za povečanje pogodbenih količin do predvidenih 40 odstotkov. Ocenjujemo, da je bil odziv predelovalcev dober in za večino pogodb so bili sklenjeni dodatki, s katerimi je bila prvotno predvidena količina prodaje iglavcev v letu 2018 povečana za dodatnih 34 odstotkov.

Seveda tudi to povečanje ni zadostovalo glede na intenzivnost sanacije, zato je bil v avgustu oblikovan dodaten razpis za sklenitev dolgoročnih pogodb v skupni količini 300.000 m^3 iglavcev. Sklenjenih je bilo dodatnih 54 pogodb z upoštevanjem vseh kriterijev za dolgoročne pogodbe, vendar pa je šlo za skrajšano obdobje sklenitve (eno leto in en dan).

Marca smo slovesno podpisali prvih pet dolgoročnih pogodb, s katerimi smo domačim lesnim predelovalcem zagotovili stabilnejšo dobavo surovine iz državnih gozdov.

PREVIDNE NAPOVEDI ZA 2019

Na podlagi izkušenj zadnjih štirih let, ko so se kar vrstile naravne ujme v gozdovih, so napovedi za prihodnje leto lahko le zelo previdne. Če v zimskem času v gozdovih ne bo novih nepredvidenih situacij, pričakujemo, da bodo zaloge na skladiščih že v prvih mesecih bistveno manjše in da bomo večino gozdnih lesnih sortimentov leta 2019 prodali v okviru dolgoročnih pogodb.

Posledice kratkih rokov na odločbah

Pomemben vpliv na potek prodaje gozdnih lesnih sortimentov leta 2018 so imele tudi prodaje lesa iz skladišč. Zaradi obsega in predvsem potrebne intenzivnosti sanacije poškodovanih gozdov je bilo v sredini leta treba organizirati začasna skladišča lesa. Potreba po skladiščih se je pokazala v času, ko kljub sklenjenim pogodbam ni bilo mogoče s prodajo slediti povečani dinamiki sečnje in spravila. Zaradi kratkih rokov, ki so jih družbi SiDG narekovale upravne odločbe Zavoda za gozdove Slovenije, trgu preprosto ni bilo mogoče oddati takšnih količin. To še zlasti velja za poletne mesece, ko se je gozdna proizvodnja povečevala, aktivnosti žagarskih obratov pa se tradicionalno oziroma sezonsko zmanjšujejo.

Ob koncu poletja je bilo na začasnih skladiščih in na skladiščnih prostorih ob gozdnih cestah več kot 180.000 m^3 neprodanih zalog gozdnih lesnih sortimentov. Pretežni del teh količin lesa se je ves čas prodajal, še zlasti intenzivno pa v jesenskem času preko javnih dražb. Do novembra je bilo organiziranih več kot 40 javnih dražb s prodajo 87.000 m^3.

Nov upad zanimanja za nakup lesa

Pričakujemo, da bomo do konca leta še zmanjšali zaloge gozdnih lesnih sortimentov, kar pa bo žal odvisno tudi od razmer na sosednjih trgih. Še oktobra so bili obeti za pospešeno prodajo izjemo dobri, dosežena je bila mesečna prodaja v višini 193.000 m^3, vendar nas je konec oktobra prizadel nov vetrolom. Ocenjujemo, da je treba v državnih gozdovih dodatno posekati 100.000 m^3; bistveno bolj pa so bili v tem vetrolomu prizadeti gozdovi v sosednji Avstriji in zlasti v severni Italiji. Takoj po novembrskem vetrolomu smo zaznali občuten upad zanimanja za nakup lesa na javnih dražbah predvsem zaradi spremenjenih razmer na italijanskem trgu in so zato tudi slovenskim žagam začela upadati naročila žaganega lesa. Tudi v okviru že sklenjenih pogodb s predelovalci lesa se je zaznala previdnost pri oblikovanju zimskih zalog na žagah.

Proizvodnja lesnih sekancev v Sloveniji

Tekst: **dr. Nike Krajnc, Tina Jemec, Darja Stare; Gozdarski inštitut Slovenije**

Lesna goriva v Sloveniji so še vedno pomemben vir energije predvsem v gospodinjstvih. Na podeželju še vedno prevladujejo drva, v urbanih naseljih se vse bolj uveljavljajo lesni peleti, sekanci pa so pomemben energent predvsem v manjših pa tudi večjih sistemih daljinskega ogrevanja in sistemih sočasne proizvodnje elektrike in toplote.

Naraščanje proizvodnje

Proizvodnja lesnih sekancev je v zadnjih desetih letih naraščala, kar je vidno iz podatkov popisov sekalnikov v Sloveniji, ki ga po enotni in primerljivi metodologiji na Gozdarskem inštitutu Slovenije izvajamo že od leta 2008. Rezultati kažejo, da se je v zadnjih desetih letih število sekalnikov v Sloveniji potrojilo, proizvodnja sekancev pa se je povečala kar za petkrat. Lesni sekanci so tudi najcenejša oblika lesnih goriv na slovenskem trgu.

Popis sekalnikov leta 2018 zajema podjetja in fizične osebe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo lesnih sekancev. Podjetja lahko sekance nato prodajajo ali jih uporabljajo v energetske namene (lastno ogrevanje, toplarne, kogeneracije, proizvodnja pelet ...). V raziskavo niso bila zajeta največja industrijska podjetja, ki sekance proizvajajo za izdelavo svojih končnih lesnih produktov. Večina proizvajalcev sekancev je vključena tudi v seznam ponudnikov gozdarskih storitev na portalu www.mojgozdar.si.

Potrojeno število sekalnikov

V našo analizo leta 2018 smo zajeli 197 mobilnih sekalnikov in 11 stacionarnih sekalnikov. Po številnosti prevladujejo majhni sekalniki (zmogljivost do 30 nm^3/h), ki pri nas pomenijo 50 odstotkov vseh evidentiranih sekalnikov. S 25-odstotnim deležem jim sledijo srednji sekalniki (zmogljivosti 30-100 nm^3/h). Velikih sekalnikov s sposobnostjo proizvodnje več kot 100 nm^3/h je po naših podatkih v Sloveniji 52, torej 25 odstotkov vseh evidentiranih sekalnikov.

Po podatkih iz prejšnjih raziskav, ki smo jih opravili na inštitutu, je bilo leta 2008 v Sloveniji 62 sekalnikov, leta 2011 že 122, v letu 2015 pa kar 186. Če upoštevamo, da je bilo leta 2018 skupno 208 sekalnikov, potem se je število sekalnikov v zadnjih desetih letih več kot potrojilo.

Število sekalnikov po regijah v obdobju od 2008 do 2018

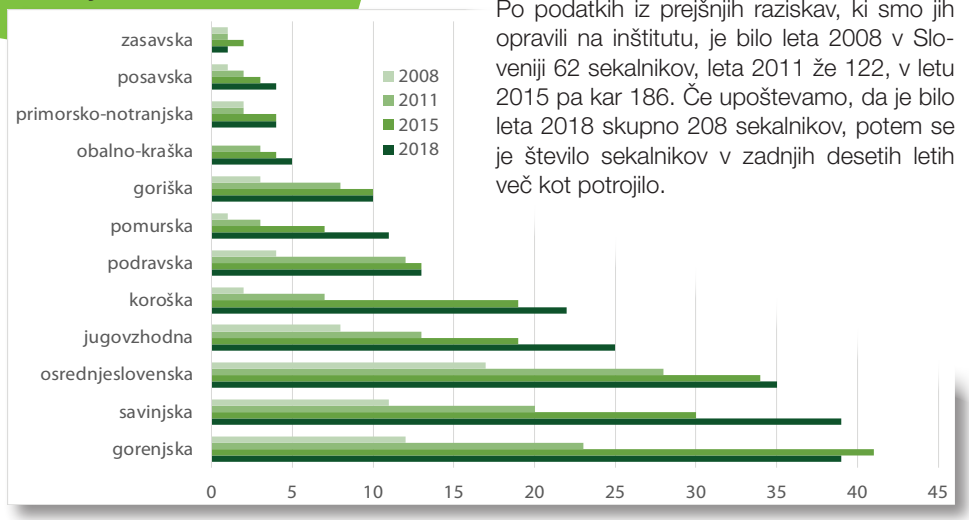

Največ sekancev v savinjski regiji

Pridobljeni podatki kažejo, da je bila proizvodnja sekancev v letu 2017 s sekalniki, zajetimi v raziskavo, 2.200.000 nm^3. Največ sekancev je bilo proizvedenih v savinjski regiji (530.000 nm^3), tej je sledila gorenjska (458.000 nm^3), jugovzhodna, pomurska, koroška, osrednjeslovenska ter primorsko-notranjska regija. Druge regije so imele proizvodnjo manj kot 100.000 nm^3 (slika 2).

Evidentirani sekalniki kot vhodno surovino večinoma uporabljajo sečne ostanke in zeleni odrez (36 odstotkov), okrogel les slabše kakovosti (32 odstotkov), žagarske ostanke (28 odstotkov) ter odslužen les (4 odstotki). Raba zelenih sekancev v Sloveniji ni pogosta (vsebujejo veliko vode, listja, iglic – namenjeni za uporabo v velikih sistemih). Proizvajalci zelene sekance izvozijo v Avstrijo in Italijo.

Glede na podatke iz študije leta 2015, ko je proizvodnja sekancev znašala približno 1.500.000 nm^3, se je proizvodnja sekancev

Količine proizvedenih sekancev v nm³ v posameznih regijah leta 2017

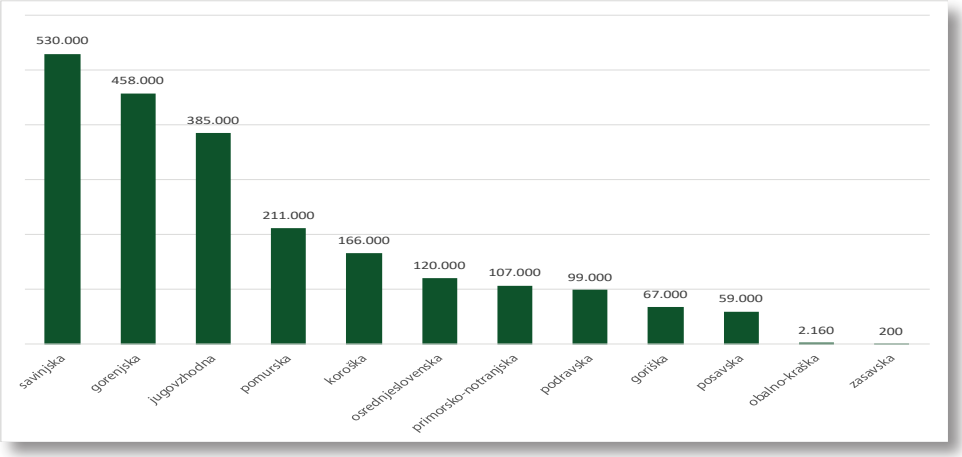

znatno povečala. Proizvodnja lesnih sekancev leta 2007 je bila ocenjena na 460.000 nm³, leta 2011 pa 1.000.000 nm³. Tako se je proizvodnja sekancev po naših podatkih v zadnjih desetih letih povečala za skoraj petkrat.

Cene lesnih sekancev

Cene različnih lesnih goriv na slovenskem trgu zbiramo na Gozdarskem inštitutu že osem let (podatki so javno dostopni na http://wcm.gozdis.si/cene-lesnih-goriv). Pri zbiranju cen smo zaradi različnih lastnosti lesnih goriv posebno pozorni na dimenzijo in vsebnost vode, cene pa prikazujemo z vključenim DDV in brez stroška transporta.

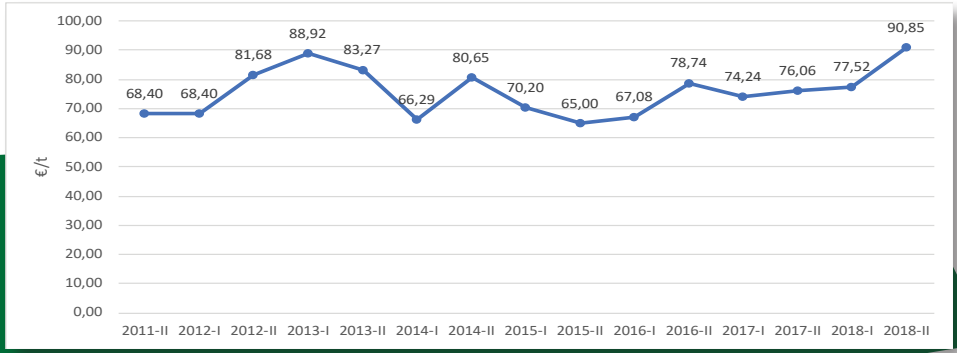

Gibanje cen lesnih sekancev v obdobju od 2011 do 2018

Aktualna cena najbolj prodajane oblike lesnih sekancev, to je velikosti delcev med 3,15 in 31,5 mm (P31) in vsebnostjo vode okoli 30 odstotkov (M30), je v začetku novembra 2018 znašala 90,85 €/t z vključenim DDV (oz. 26,72 €/MWh z DDV) . To je 17,2 odstotka več kot ob zadnjem zbiranju cen (april 2018) in 19,5 odstotka več kot v enakem obdobju lani. Tako visok porast cen v zadnjem obdobju smo zaznali tudi pri drveh in lesnih peletih ter briketih.

Nova certifikacijska shema BIOmasud

Za izboljšanje kakovosti lesnih sekancev na slovenskem trgu Gozdarski inštitut Slovenije

v okviru projekta BiomasudPlus (financiran iz programa Obzorje 2020 – http://biomasudplus.eu) uvaja novo certifikacijsko shemo kakovosti. Postopek certificiranja prvega podjetja je končan. Podjetje Biomasa, d. o. o., se lahko pohvali s certifikatom Biomasud za sekance kakovostnega razreda A1. Podjetji Gajles, d. o. o., in Energetika Šentrupert pa sta v fazi presoje in bosta certifikat verjetno pridobila do konca leta 2018.

Pred vrati novi okvirni sporazumi za sečnjo in spravilo

Tekst: **Miha Zupančič**

Sklenjeni dvoletni okvirni sporazumi z zunanjimi izvajalci sečnje in spravila se s koncem leta iztekajo in sklepajo se novi. Spremljava obstoječega sistema javnih naročil je pokazala prednosti in slabosti, ki jih želimo upoštevati pri oblikovanju novih modelov javnega naročanja. Eden izmed ključnih elementov za oblikovanje sistema javnih naročil so tudi Pravila o načinu, pogojih in merilih izbire izvajalcev pri oddaji posameznih del upravljanja z državnimi gozdovi, ki določajo izhodišča in kriterije pri izvedbi javnih naročil.

Pri oblikovanju novih javnih naročil za izvajanje storitev v državnih gozdovih smo še vedno ločili storitve v štiri skupine, in sicer:

- sečnjo in spravilo,
- gozdnogojitvena in varstvena dela,
- gozdno gradbeništvo in
- transport lesa.

Glede na predloge za izboljšavo ter glede na možnost vzpostavljanja sistema izboljšave smo pripravili tudi različne spremembe sistemov javnega naročanja po navedenih skupinah storitev. Sistem javnih naročil za navedene storitve pa je še vedno v obliki okvirnih sporazumov z usposobljenimi izvajalci.

Ena izmed ključnih izboljšav javnih naročil je večji poudarek na usposobljenosti izvajalcev, ki jo bomo kot naročnik preverjali. Na področju gozdnogojitvenih in varstvenih del smo tako skladno s Pravilnikom o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, zahtevali ustrezno usposobljenost kadrovskih zmogljivosti izvajalcev. Pri storitvah sečnje in spravila smo usposobljenost zahtevali tudi dodatno še z zahtevo po tehnološki usposobljenosti ter ustrezno dinamiko gozdne proizvodnje. Pri spremljavi usposobljenosti in spoštovanju delovnopravne zakonodaje bomo skupaj s pristojnimi inšpekcijami vzpostavili ustrezen sistem preverjanja. Pri sečnji in spravilu bomo z vpeljavo sistema delovnih nalogov ter preko ustrezno oblikovanih sklopov javnih naročil bolje spremljali sečnjo in spravilo glede na potrebe družbe, predvsem z večjim poudarkom pri izvajanju sanitarne sečnje.

Dolžina sklepanja okvirnega sporazuma pri gozdnogojitvenih in varstvenih delih je dve leti, za storitve sečnje in spravila ter transporta lesa pa sklepamo okvirni sporazum za dobo enega leta. Razlog za krajše obdobje sklepanja je v nadaljnjih dopolnitvah sistema, za katere se bomo odločili po potrebi ter glede na potrebo po pripravi ustreznih podlag v Pravilih o naročanju storitev ter nadgradnji obstoječega informacijskega sistema.

Sistem javnega naročanja in izvajanje del z lastnimi zmogljivostmi so orodja, s katerimi oblikujemo model gospodarjenja z državnimi gozdovi. Upravljanje tega modela je v naših rokah in z doslednim spremljanjem kakovosti in določil pogodbe bomo skupaj izboljšali sistem gospodarjenja državnih gozdov.

DO PETINE LASTNIH PROIZVODNIH ZMOGLJIVOSTI

Prelomnica v letošnjem poslovanju SiDG je bila vzpostavitev lastnih zmogljivosti za izvajanje del v gozdovih. Lastna gozdna proizvodnja trenutno deluje na območju poslovnih enot Kočevje in Maribor. V prihodnjih letih se bodo lastne zmogljivosti oblikovale tudi na območju Poslovne enote Postojna in se širile do 20 odstotkov vseh potreb po izvajanju storitev sečnje in spravila ter transporta lesa.

Kaj je vetrolom prinesel oddelku za pravne zadeve

Tekst: **Marta Briški, Šeherezada Delić**

Pisalo se je leto 2017, bolj proti koncu. V naših gozdovih je divjal močan veter, ki je za sabo pustil pravo razdejanje. Naši sodelavci v gozdarstvu imajo sicer stanje pod kontrolo, saj so opravili že večino sanacije, kljub temu pa se s posledicami naravne ujme ukvarjamo tudi v oddelku za pravne zadeve.

Prepričani smo, da delo pravnega oddelka zasledite na prav vsakem področju delovanja naše družbe, zaradi vetroloma in njegovih posledic pa smo zadnje čase najbolj aktivni ravno v naši osnovni dejavnosti, to je upravljanju gozdov. Vsi zaposleni v družbi, torej tudi zaposleni v oddelku za pravne zadeve, imamo gozd radi in čutimo veliko odgovornost do njega. Podobno čutijo zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS). Glede na kratko postavljene roke za sanacijo po vetrolomu so morebiti še za odtenek bolj zagnani. SiDG so namreč zasipali s sanacijskimi odločbami in ji za odpravo posledic vetroloma, katerega posledice so zelo obsežne, naložili včasih nerazumno kratke roke. In tukaj se začne zgodba, v kateri smo zaposleni v oddelku za pravne zadeve odigrali in še igramo pomembno vlogo.

Večina našega dela je temeljila na pripravi pritožb zoper odločbe ZGS. V nekaterih primerih smo bili bolj uspešni, v drugih manj in posledica slednjih je bilo dodatno delo za gozdarskega inšpektorja. To pa je hkrati pomenilo dodatno delo tudi za nas. V postopkih, ki smo jih vodili, smo podajali argumente in navajali razloge, zakaj SiDG dela ni uspelo opraviti v postavljenih rokih, vse z namenom, da bi zaposlenim na terenu pridobili dodaten čas za realizacijo odločb.

Nekateri inšpektorji in drugi pristojni organi so naše argumente, zlasti tiste, ki so se nanašali na nezmožnost izpolnitve odločbe v roku zaradi velike količine, in utemeljitve, da nevarnosti širjenja podlubnikov ni, sprejeli z večjim razumevanje, drugi spet ne.

Da si boste vsi bralci Korenine lažje predstavljali naše delo, v nadaljevanju na kratko prikazujemo postopek, ki ga v tej zvezi vodimo. Najprej poskušamo s pritožbo na odločbo ZGS pridobiti dodaten čas za izvedbo sanacije na terenu. Če nam to ne uspe in inšpektor pozneje ugotovi, da dela niso izvedena v roku, nam pošlje poziv za izjavo v prekrškovnem postopku. Za vsako posamezno zadevo preučimo dejansko stanje, pregledamo odločbe ZGS, pridobivamo informacije in preverimo, ali je ZGS izdal sklep o upravni izvršbi, ali smo v upravnem postopku po izdaji sanacijskih odločb uporabili pravno sredstvo in ali je bilo o tej pritožbi že odločeno ter kako. Treba je pridobiti tudi informacijo o postopku oddaje javnega naročila po posamezni sanacijski odločbi in izbranem izvajalcu. Vse naše informacije in znanje zajamemo v izjavi, ki jo posredujemo inšpektorju. Po prejemu prekrškovnih odločb, ki jih izreka gozdarska inšpekcija, z vsemi močmi iščemo argumente, da bi dokazali, da je družba storila vse, kar je bilo moč objektivno pričakovati glede na dejanske okoliščine. S tem namenom po prejemu prekrškovne odločbe vložimo tudi zahtevo za sodno varstvo. V zahtevi za sodno varstvo poleg dejanskih argumentov, ki smo jih opisali zgoraj, v postopku pred sodiščem iščemo še dodatne pravne argumente, da bi izključili odgovornost naše družbe.

Čeprav naši družbi narava ne prizanaša in nas navadno ob istem času obiščejo tudi podlubniki, se v pravnem oddelku brez boja ne vdamo v usodo. Ob naslednji ujmi bomo zato – oboroženi z vsemi možnimi znanji in izkušnjami, ki smo jih pridobili zaradi neke vetrovne noči decembra 2017 – pripravljeni na nove izzive.

Lanska naravna ujma, ki je v državnih gozdovih terjala visok davek, je nove izkušnje prinesla tudi pravnemu oddelku.

Mobilni geomehanski laboratorij SIDG

Tekst: **dr. Robert Robek**

Gozdno gradbeništvo je ena od jedrnih gozdarskih dejavnosti, a za graditev in vzdrževanje zahtevnejših objektov zahteva posebna znanja in opremo. S podporo poslovodstva SiDG je oddelek za gozdno gradbeništvo zadolžil terensko vozilo toyota hilux in ga po lastnih načrtih nadgradil v mobilni geomehanski laboratorij. Gre za unikatno vozilo v slovenskem gozdarstvu in za pomembno pridobitev naše družbe, zato je prav, da ga podrobneje predstavimo.

Sodobna gradnja gozdnih cest poteka v težko dostopnih predelih. Nevarno terensko delo narekuje različno varovalno opremo. Za zakoličbo in izmero trase je potreben premik osebja, opreme in potrošnega materiala čim dlje od utrjenih poti. Med gradbenimi deli je nujen gradbeni nadzor, za kar je potrebno vozilo z velikim odmikom od tal in učinkovito vožnjo na območju gradbišča. V sklepni gradbeni fazi pa je potrebna namenska oprema za kontrolo vgrajenih materialov in doseganje zahtevane nosilnosti vozišča.

Za vsa našteta opravila je najprej potrebno zmogljivo terensko vozilo. Po tehtnem premisleku je bil izbran terenski poltovornjak (pick-up), ki je bil nabavljen v enaki osnovni konfiguraciji kot vozila za oskrbo SiDG-jevih strojev za sečnjo z gorivom. Izbrani ponudnik teh vozil je bil Toyota Center Ljubljana, ki je ponudil vozila toyota hilux.

Delno nadgradnjo dobavljenega vozila je opravil izbrani dobavitelj. Dokončno ureditev kesona za pritrditev in prevoz številne opreme smo zasnovali in izvedli v oddelku za gozdno gradbeništvo glede na predvidene vrste del:

- Pedološko in geološko sondiranje terena na trasah bodočih gozdnih prometnic s

krampom, lopato, pedološkim svedrom in geološkim kladivom.

- Trasiranje novih cest z merilno lato in merilnim kolesom, reševalno opremo za izvlek pri vožnji po brezpotju, setom nahrbtnikov za prenos traserskih količkov, merilno tarčo, trasirkami ter opremo za izmero ničelnic.
- Meritve nosilnosti posameznih plasti vozišč konstrukcij pri gradnji ali obnovi gozdnih cest s krožno ploščo in padajočo utežjo ter elektroniko za vizualizacijo in dokumentiranje meritev dinamičnega deformacijskega modula.
- Vzorčni razkopi vozišč za določitev zbitosti slojev in njihove granulometrijske sestave z baterijskim udarnim kladivom (HILTI), setom ročnih sit ter škatlami za četrtinjenje vzorcev.
- Preverjanje debeline vgrajenih slojev kamnitega agregata z laserskim rotirajočim nivelirjem in konzolnim stativom.
- Meritve osnih obremenitev kamionov pogodbenikov s setom dveh mobilnih kamionskih tehtnic in pripadajočo elektroniko.

- Našteta dela in oprema so namenjeni pretežno za geomehanske preiskave, zato smo namensko vozilo poimenovali mobilni geomehanski laboratorij (MGL). Večina opreme še ni nabavljena, zato smo si jo pri izdelavi nadgradnje izposodili.

Po dveh mesecih testne uporabe mobilnega geomehanskega laboratorija ugotavljamo, da:

- prisotnost MGL na gradbiščih in izvajanje meritev bistveno povečujejo prizadevanje izvajalcev del za višjo kakovost opravljenih del;
- osnovna konfiguracija vozila ustreza predvideni namenski rabi;
- bo za večjo varnost pri gibanju po brezpotjih treba vgraditi daljinsko upravljan vitel;
- vzdrževanje namenskega vozila, predvsem pa opreme v njem, zahteva veliko dodatnega dela, ki ga ni mogoče opraviti brez stalne garaže (polnjenje baterij, pranje sit in druge opreme, dopolnjevanje kremenčevega peska, kolov in papirja za tiskalnik).

Mobilni geomehanski laboratorij je prav gotovo velika pridobitev oddelka za gozdno gradbeništvo in viden dokaz, da naša družba načrtno podpira razvoj gozdarske stroke v Sloveniji.

Skupaj ustavimo javorov rak!

Tekst: **Dr. Maarten De Groot, vodja projekta LIFE ARTEMIS**

Invazivne tujerodne vrste v gozdovih povzročajo okoljsko in gospodarsko škodo, nekatere pa so lahko celo zdravju škodljive. Tujerodne bolezni in škodljivci gozdnega drevja, kot so kostanjev rak, holandska brestova bolezen, kostanjeva šiškarica, jesenov ožig in številni drugi, so povzročili in še povzročajo veliko škodo v slovenskih gozdovih. Tujerodne rastlinske vrste, predvsem japonski dresnik, žlezava nedotika in navadna barvilnica, pa v nekaterih predelih Slovenije že povzročajo težave pri obnovi gozdov.

Javorov rak razvrednoti najvrednejši del debla

Ena izmed tujerodnih vrst bolezni, ki bi lahko povzročile večjo škodo v slovenskih gozdovih, je gliva Eutypella parasitica, ki na deblih javorov povzroči razvoj navadno pravilne eliptične rakave rane – javorov rak. Javorov rak lahko prizadene vse vrste javorov, in sicer najvrednejši del debla. Večina rakov se razvije v spodnjem delu debla (do višine 2,5 m), gliva se razrašča v skorji in lesu, ki ga tudi razgrajuje. Bolezen je pomembna zaradi ekonomske pa tudi ekološke škode – raziskovalci navajajo skoraj 50odstotne izgube prodajnega volumna. Ker je bil javorov rak v evropskem prostoru prvič odkrit in verjetno prvič vnesen v Sloveniji, je naša dolžnost, da zmanjšamo škodljivi potencial te bolezni.

Na krajše razdalje se javorov rak širi z vetrom, na daljše razdalje pa z okuženim lesom in sadikami. Navadno je v sestoju okuženih 3–5 odstotkov javorov, ponekod tudi do 50 odstotkov. Mlada drevesa zaradi okužbe navadno propadejo, če pa so okužena starejša, se rak počasi povečuje več desetletij. Ker gliva razkraja tudi les, so okuženi javori slabše mehansko stabilni in občutljivejši za veter, sneg in žled.

Drevo z javorovim rakom je treba čim prej posekati, del debla z rakavo rano pa odrezati vsaj 50 cm nad in pod rano ter del debla z rano pustiti v gozdu tako, da je površina raka obrnjena proti tlom. Še bolje je, da se oboleli del javora sežge na kraju samem. Tako se odstrani vir za nove okužbe in prepreči širjenje bolezni na javore v okolici.

Informacijski sistem Invazivke

Pomemben del sistema zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja za tujerodne vrste je informacijski sistem, ki omogoča zbiranje ter hitro in učinkovito izmenjavo podatkov. V projektu LIFE ARTEMIS je Gozdarski inštitut Slovenije izdelal informacijski sistem Invazivke (www.invazivke.si). Sistem Invazivke deluje kot spletna in kot mobilna aplikacija na androidnih telefonih (dostopna na Google Play). Podatke o tujerodnih vrstah lahko sporoča vsak registriran uporabnik. V sistem je mogoče vnesti podatke o izbranih tujerodnih vrstah, ki so v aplikaciji tudi predstavljene. Opažanju tujerodne vrste je treba priložiti fotografijo (pri mobilni aplikaciji jo preprosto naredimo s fotoaparatom na telefonu). To omogoča preverljivost podatkov, saj vsa opažanja preverijo izvedenci in posredujejo uporabniku povratno informacijo. Pravilni podatki so prikazani na kartah, ki so javno dostopne tudi neregistriranim uporabnikom.

Projekt LIFE ARTEMIS sofinancirajo Evropska komisija v okviru finančnega mehanizma LIFE, Ministrstvo za okolje in prostor, Mestna občina Ljubljana in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Vse potrebne informacije (napotke za prepoznavo, kaj storiti, če ga opazimo) najdete na spletu v brošuri Skupaj ustavimo javorov rak!: https://www.tujerodne-vrste.info/wp-content/uploads/2018/09/Brosura_javorov-rak_WWW.pdf)

Kaj storiti, če odkrijemo okuženo drevo?

Ukrepi za preprečevanje širjenja in zatiranje javorovega raka temeljijo na zgodnjem odkrivanju bolezni. Vsako najdbo je treba označiti in sporočiti – najenostavneje v informacijski sistem Invazivke. Ob potrditvi okužbe nato Zavod za gozdove Slovenije lastniku izda odločbo za posek.

KAKO SE LAHKO BORIMO PROTI JAVOROVEM RAKU?

Opažanja javorovega raka sporočim pristojnim institucijam:
- v spletno ali mobilno aplikacijo Invazivke (www.invazivke.si), na Zavod za gozdove Slovenije,
- na Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo gozdov.

Z zgodnjim odkrivanjem bolezni in posekom okuženih dreves.

LIFE ARTEMIS

Life

SiDG SMO LJUDJE

DEJAN BENČINA

Tekst: Mateja Šega

Naš sodelavec, Dejan Benčina, prihaja iz vasice Višnje pri Colu, na stičišču Nanoške in Hrušiške planote s Trnovskim gozdom. Kot pravi, je doma v najlepšem kraju na zemlji, kjer s praga hiše pogled seže do morja, če se vzpneš za hišo na enega izmed tisočmetrskih vršacev, pa pogled seže vse tja do Triglava.
Z gozdovi obdan in z njimi že od mladih nog zaznamovan se je po končani osnovni šoli brez velikih pomislekov podal na šolanje na Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo v Postojno. Znanje je dopolnil s študijem gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Prve zaposlitve niso bile povezane z gozdarstvom. Bile pa so zanimiva izkušnja, ki je s seboj prinesla nekaj koristnega, praktičnega znanja, ki v življenju vedno prav pride.

Na svoj račun je prišel, ko so ga v kolektiv sprejeli v Gozdnem gospodarstvu v Postojni. Prej vsakodnevno obdan s sivim betonom, zidovi, stavbami, zatohlimi prostori … potem pa čez noč na svežem zraku, pod zelenimi krošnjami dreves, v miru in spokojnosti. »Mislil sem, da sem v nebesih.«
Na začetku je delal kot odkupovalec, pozneje kot odpremnik gozdnolesnih sortimentov. Poklic je vseh osem let, kolikor je delal pri GG Postojna, opravljal z veseljem in zagnanostjo, ga spoznaval, pridobival izkušnje, znanja, občutil njegove slabosti in sladkosti in ob vsem tem užival.
Novo zgodbo pri SiDG piše z enako mero veselja do dela. Naši družbi se je pridružil ob ustanovitvi, dela pa kot odpremnik gozdnih lesnih sortimentov na območju Ajdovščine, Predmeje in Hrušice.
»Narava je v meni pustila neizbrisen pečat že v otroštvu, ko smo vaška mularija raziskovali njene lepote, uživali njene dobrote in v jesenskih večerih lovili polhe, ko smo ob tabornem ognju veliko noči prespali, pozimi pa se veselili zimskih radosti.« Zato tudi ni nobeno naključje, da je takoj, ko je bilo mogoče, opravil lovski izpit in se med lovskim udejstvovanjem z naravo še bolj zbližal. Lov je postal del in način njegovega življenja. Hkrati ga je radovednost popeljala tudi v globine kraškega podzemlja. Opravil je tečaj za jamarja ter v bližnji in daljni okolici raziskal marsikatero jamo.
Ljubezni do narave se je sčasoma pridružila še ena. Posledica nje so trije nadobudni sinovi, ki skrbijo, da v hiši nikoli ni dolgčas. V času, ki ostane, če sploh ostane, rad poprime za kitaro, glasilke pa trenira v moškem pevskem zboru.

Lahko dodamo samo še to, da smo veseli, da imamo tako vsestranskega sodelavca, ki nas zabava s svojim smislom za humor, igranjem na kitaro, petjem, obenem pa je še delaven in zanesljiv.

JANI NEŽMAH

Tekst: Miro Kores

Jani Nežmah prihaja iz Rogaške Slatine. Predel Boča, Maclja in Rudnice je močno gozdnat in v teh gozdovih je sodelavec Jani v svoji bogati gozdarski karieri pustil svoj pečat.
Takoj po končani srednji gozdarski tehnični šoli je davnega leta 1984 začel delati pri Gozdnem gospodarstvu Celje, kjer je bil revirni gozdar. V tem času je predvsem načrtoval, izvajal odkazilo, poseben izziv pa mu je bilo odpiranje z gozdnimi prometnicami dokaj zaprt gozdni predel Loga. Na svoji poklicni poti je pri Gozdnem gospodarstvu Celje opravljal tudi delo delovodje, posebno pa se je posvetil oddaji GLS in odkupu lesa. V tem času je bil tudi mentor številnim kolegom pri opravljanju pripravništva ter užival zaupanje sodelavcev kot sindikalni zaupnik.
Avgusta 2016 je delo nadaljeval na SiDG. V družbo je prinesel bogate izkušnje in znanje, ki je potrebno za kakovostno in strokovno opravljanje nalog, ki so nam zaupane. Leta 2017 je v okviru Poslovne enote Ljubljana oddal največ kubičnih metrov lesa. Ko ga opazujem pri njegovem delu, opažam njegovo veliko organizacijsko sposobnost in samoiniciativnost.

Jani je tudi zunaj službe zelo aktiven. Njegova strast je vinograd ob vznožju Boča. Vzgoja, skrb in obdelava vinske trte so mu izziv in ponos.
Presenetil pa vas bo tudi kot dober poznavalec mizarske stroke. V prostem času mizari v družinski mizarski delavnici. Poseben izziv mu je restavriranje starega pohištva. Iskanje in zbiranje izbranega starinskega pohištva je eden izmed njegovih konjičkov.
Njegov življenjski moto je živi zdaj in tukaj in kar lahko narediš danes, ne odlašaj za jutri.

URBAN ŠTUPICA

Tekst: Zvonimir Žagar

Rodil se je v Ljubljani, trenutno pa živi v Nemški vasi pri Ribnici. Že kot otrok je nosil torbo, o kateri je vedno govoril, da je motorna žaga. Tako je bil že od mladih nog zaznamovan, da bo povezan z naravo in torej z gozdarstvom.
Osnovno šolo je končal v Ribnici. Že takrat se je odločil, da šolsko pot nadaljuje na Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna. Odločitev je bila dokončna kljub temu, da nihče od sorodnikov ni bil gozdar.

Zanimalo ga je gozdarstvo, predvsem proizvodni del. Naučil se je delati z motorno žago in si kot sekač služil kruh že kot dijak ter pozneje tudi kot študent. Leta 2005 se je s Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo Postojna udeležil dijaškega evropskega tekmovanja z motorno žago v Litvi in dosegel 4. mesto. Gozdarskih tekmovanj se je udeleževal tudi v sklopu srednje šole, fakultete in kot lastnik gozda v Gornji Radgoni.
Po končani srednji šoli se je vpisal na univerzitetni študij Biotehniške fakultete v Ljubljani, smer gozdarstvo. Ker ni dobil zaposlitve, za katero se je izobraževal, se je zaposlil kot gozdar sekač v podjetju Snežnik iz Kočevske Reke. V tem času si je ustvaril družino. Leta 2014 se je poročil, leta 2015 se mu je rodil sin Maks. Trenutno je v pričakovanju še enega otroka, ki bo po objavi časopisa Korenina že rojen.
Njegov konjiček je konjeništvo oziroma konjereja. Še pred kratkim je bil lastnik dveh konj, ki ju je ujahal, jahal je na konjenicah in skrbel za konje na domači kmetiji. Trenutno ima samo enega konja, saj mu zaradi službenih in družinskih obveznosti primanjkuje časa za to.
Ob ustanovitvi družbe SiDG je dobil zaposlitev kot odpremnik v OE Kočevska Reka. Delo odpremnika je opravljal do konca leta 2016. V začetku leta 2017 pa je napredoval in dobil zaposlitev kot delovodja OE Kočevska Reka. To delo opravlja še danes.
Urban vsa dela v gozdarstvu – od gozdnega delavca pa do vodje operativne enote – opravlja z velikim veseljem in zagnanostjo. Kot sodelavec je zelo delaven, natančen, pošten in zanesljiv. Pri svojem delu ga odlikujeta samostojnost in samoiniciativnost.

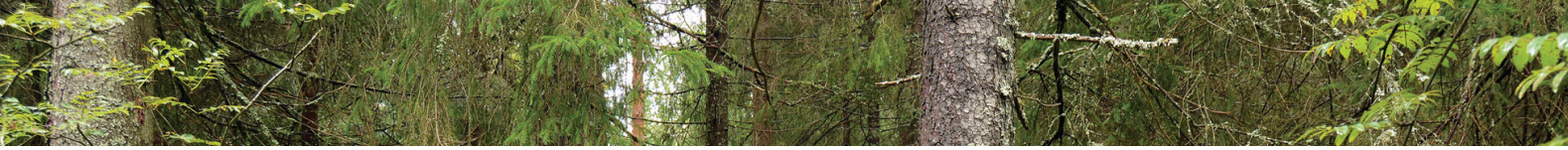

JANKO BRUMEC

Tekst: Peter Kucler

Janko Brumec je eden izmed izkušenejših gozdarjev na PE Maribor, saj v gozdarstvu dela že 30 let. Rodil se je v največjem štajerskem mestu Mariboru. Svoje otroštvo je preživel na Spodnji Polskavi, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. Že njegov oče je bil povezan z gozdarstvom, saj je odkupoval les za nekdaj močno in uspešno podjetje LIP Polskava. Tako se je Janko spoznal z gozdarji Gozdnega gospodarstva Maribor, se navdušil nad gozdarskim poklicem in se vpisal v Srednjo gozdarsko šolo v Postojni. Leta 1984 je uspešno opravil maturo in končal srednješolsko izobraževanje. Prvo zaposlitev je kot pripravnik dobil na GG Maribor, TOK gozdarstvo Slovenska Bistrica, a so ga med opravljanjem pripravništva vpoklicali v vojsko, ki jo je služil v Postojni. Po odsluženem vojaškem roku je dokončal pripravništvo. Takrat je bil Janko aktiven športnik. Treniral je atletiko. Njegova disciplina je bil sprint na kratke razdalje in v tem času je bil eden izmed najhitrejših Slovencev. Njegov osebni rekord v teku na 100 metrov je 10,90 sekunde. Ker se ni mogel povsem posvetiti atletiki in hkrati hoditi v službo, se je odločil za študij gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Kmalu je ugotovil, da vrhunski šport in študij ne gresta skupaj, in počasi je začel opuščati šport. Leta 1989 je diplomiral na univerzitetnem višješolskem študiju gozdarstva.

Po študiju se je vrnil na Štajersko in opravil še pripravništvo za inženirja na TOK-u Slovenska Bistrica. Po pripravništvu je postal revirni gozdar v revirju Šmartno na Pohorju. Ob reorganizaciji gozdarstva se je zaposlil na ZGS in služboval v revirju Oplotnica. Kot revirni gozdar je največ truda vložil v delo z lastniki gozdov, ki jim je poskušal pokazati, da je gospodarjenje z gozdom na principu sproščene tehnike gojenja gozdov učinkovitejše kot kmečko prebiranje, ki so ga bili navajeni. Največji osebni uspeh zanj je, da mu je uspelo večino lastnikov v svojem revirju prepričati o strokovnem delu z gozdom na sodobnih temeljih gozdarstva.

Leta 2010 se mu je ponudila nova stopnička v karieri in zaposlil se je na SKZG kot gozdar, zadolžen za državne gozdove na jugovzhodnem delu mariborskega gozdnogospodarskega območja. Ob spremembi gospodarjenja z državnimi gozdovi se je njegova zaposlitev prenesla na SiDG, kjer je začel kot oddajnik GLS in kmalu napredoval v delovodjo OE Ptuj.

S soprogo sta si že mlada ustvarila družino. Poleg svoje hčere sta v svoj dom sprejela tudi otroke, ki iz različnih razlogov niso mogli živeti s svojimi starši. Do zdaj sta pomagala vzgajati že trinajst otrok. Trenutno sta v njunem domu devetmesečna punčka in petnajstletni fant.

Janko je aktiven tudi na kulturnem področju. Njegova ljubezen sta gledališče in petje. Je član Kulturno-umetniškega društva Matiček, s katerim je igral v že dvanajstih predstavah in pet predstav tudi režiral. Devetnajst let je bil član moškega pevskega zbora Obrtnik Slovenska Bistrica - Polskava. Je podpredsednik sveta Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS, območne izpostave Slovenska Bistrica. Več let je deloval tudi v upravnem odboru Zveze kulturnih društev Slovenska Bistrica.

Janka Brumca bi na kratko lahko opisali kot človeka, predanega družini, kulturi in gozdu.

OBISK V NARAVI

Slovenija leži na stiku med alpsko, sredozemsko in celinsko regijo Evrope, zato je njena narava raznolika in lepa. S sistemskim varstvom in izvajanjem številnih aktivnosti želimo zagotoviti, da bi sedanje generacije, ki živijo na tem prostoru, izboljšale svoj odnos do narave in jo posledično ohranjale. Več kot tri četrtine zemljišč je v zasebni lasti, a je vsem dovoljen spoštljiv obisk gozdov, rek, gora in morja ter uporaba poti. Podajanje v naravo na oddih in rekreacijo ima na območju Slovenije dolgo tradicijo, za dober zgled pa skrbi vrsta organizacij.

Obiskovanje narave in uživanje njenih dobrobiti je vse bolj priljubljeno. Domačim se pridružujejo tuji obiskovalci, prav tako se povečuje ponudba za tiste, ki aktivno preživljajo svoj prosti čas v naravi. Da bi naravo in njene dobrobiti ohranili za nas in prihodnje rodove, se je treba močno potruditi.

Zapisani kodeks predstavlja usmeritve, ki spoštujejo zakonodajo ter temeljijo na tradiciji in ravnanjih, izoblikovanih skozi čas. Usmeritve so zapisane splošno in poljudno, tako da jih lahko uporablja vsak.

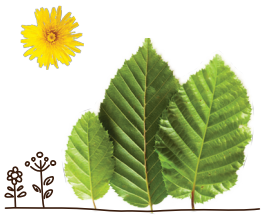

SPOŠTUJEM NARAVO.

NE PUŠČAM SLEDI.

Odpadke, tudi biološke in še posebej nevarne, odnesem s seboj in odložim v za to namenjene smetnjake ali na urejeno zbirališče. Nikoli jih ne puščam ali odlagam v naravo. Kurim le na ustrezno pripravljenih kuriščih in ogenj pred odhodom popolnoma pogasim ter pospravim. V času velike požarne ogroženosti upoštevam prepoved in ognja sploh ne zanetim.

HODIM PO POTEH.

Po poteh hodim zaradi zmanjšanega vpliva na naravo in svoje varnosti. Z motornimi vozili in kolesi se vozim po zanje namenjenih cestah in poteh ter pri tem upoštevam omejitve in prepoved vožnje v naravnem okolju ter na zasebnih zemljiščih.

SPOZNAVAM NARAVO IN PRISPEVAM K NJENEMU OHRANJANJU.

Pozanimam se o naravnih vrednotah ter varovanih in zavarovanih območjih, pravila upoštevam pri obisku v naravi. Rastline in živali samo opazujem in jih ne poškodujem, vznemirjam ali vzamem iz njihovega naravnega okolja. Rastline, gobe, gozdne plodove in mah nabiram, kjer in kot je dovoljeno. Lov in ribolov izvajam v skladu s pravili. Ne vstopam v gozdne rezervate in mirne cone v gozdovih in zavarovanih območjih. Sploh pa ne posegam v brloge, gnezda, gnezdišča, krmišča in zavarovana območja na morju. V naravo ne izpuščam hišnih ljubljenčkov in rastlin ter tujerodnih in invazivnih živali in rastlin, niti jih ne prenašam z enega na drug kraj.

ŽIVALI OPOZARJAM NA SVOJO PRISOTNOST, VENDAR JIH PRI TEM NE VZNEMIRJAM.

Z govorjenjem živali opozarjam na svojo prisotnost, da se lahko umaknejo. Živalim se ne približujem in jih ne hranim. Psa imam pod nadzorom. Ne povzročam nepotrebnega hrupa in spoštujem pravico do miru v naravi.

SEM ZGLED DRUGIM.

S spoštljivim odnosom do narave, s širjenjem naravovarstvene zavesti in s podporo organizacijam, ki se ukvarjajo z ohranjanjem narave, sem zgled drugim. Ravnam v skladu s pravili in zakoni ohranjanja narave ter o morebitnih kršitvah obvestim pristojne organe.

SPOŠTUJEM SEBE.

POZNAM SVOJE ZMOŽNOSTI IN JIH UPOŠTEVAM.

Obisk narave načrtujem in prilagajam trenutnim vremenskim pogojem, svojemu znanju, zmožnostim in sposobnostim. Izvedem ga tako, da bom v njem užival in hkrati spoštoval naravo in njene prebivalce. Poskrbim za svojo varnost in varnost drugih.

SEM USTREZNO OPREMLJEN.

Imam ustrezno obutev, obleko in ostalo opremo za načrtovani obisk narave ter dovolj hrane in pijače z nekaj rezerve.

NARAVO OBISKUJEM, KER JE TO DOBRO ZAME.

Naravo obiskujem, ker je to dobro za moje zdravje in dobro počutje. Obisk narave in rekreacija v njej krepita telo in duha. Ko sem na obisku v naravi, spoznavam sebe in naravo ter se od nje učim.

SPOŠTUJEM DRUGE.

POZDRAVLJAM.

Običajje, da se v naravi pozdravljamo. Pozdravje priložnost za komunikacijo z domačini in medsebojno izmenjavo informacij med obiskovalci.

DAJEM PREDNOST ŠIBKEJŠIM.

Na poteh dajem prednost šibkejšim od sebe. V zavetiščih dajem prednost tistim, ki zavetje bolj potrebujejo. V prometu in na večnamenskih poteh ima prednost pešec pred kolesarjem in motornimi vozili, kolesar pred motornimi vozili. Na vodi imajo plavalci in potapljači prednost pred plovili, premikajoče se plovilo se umakne stoječemu, manjše plovilo se umakne večjemu.

SKRBIM ZA VARNOST.

S svojim znanjem, védenjem in spremljanjem razmer ostalim pomagam po svojih zmožnostih, ne da bi ogrožal svojo varnost. V primeru nesreče pokličem 112 in sledim navodilom.

PARKIRAM NA PARKIRIŠČIH.

Vozilo ustavljam in parkiram tako, da ne oviram drugih. Tudi če sem trenutno sam, zagotovim prehodnost stranskih vlak in poti ter omogočim parkiranje tudi drugim.

SPOŠTUJEM LASTNINO.

TUJA LAST NI MOJA PRAVICA.

Na večini območij v Sloveniji se izvajata kmetijska in gozdarska dejavnost. Brez dovoljenja lastnika ne uporabljam zemljišč ali nabiram pridelkov, kot so sadje, kmetijski pridelki ali drva. Prav tako ne uporabljam lovskih opazovalnic in drugih zgradb. Vrata ograd pašnikov zapiram za seboj.

NE HODIM PO KMETIJSKIH POVRŠINAH.

Ne hodim po travnikih, njivah, vinogradih, sadovnjakih in blizu čebelnjakov.

IZOGIBAM SE DELOVIŠČEM.

Izognem se deloviščem na kmetijskih in gozdarskih površinah ter tako poskrbim za varnost sebe in drugih. Na morju ne plujem v bližini ribogojnic, gojilnic školjk in ribiških ladij med delom.

SPOŠTUJEM LOKALNO SKUPNOST.

SPOZNAVAM IN UPOŠTEVAM LOKALNE OBIČAJE.

Pri svojem obisku spoznavam lokalne običaje, jih spoštujem in upoštevam.

SPOZNAVAM IN UPORABLJAM LOKALNA IMENA.

Kulturna krajina, ki jo obiskujem, je rezultat tradicionalne rabe prostora, kar se odraža tudi v imenih krajev in območij. Prispevam k ohranjanju poimenovanj in razumevanju krajine, tako da jih spoznavam in uporabljam.

KUPUJEM LOKALNO.

Lokalno skupnost podpiram tako, da kupujem lokalne izdelke in uporabljam lokalne storitve. Na tak način pomagam tudi pri ohranjanju krajine in narave.

Jutranja meglica in sončni vzhod iz Mašuna. *Foto: Denis Vrh*

Fotografije se na ogled postavijo

Ni težko biti zadolžen za družbene medije v podjetju, kakršen je SiDG! Ne samo zato, ker že delo v gozdu in z gozdom ponuja nešteto možnosti za predstavljanje naših aktivnosti najširši javnosti. Najmanj tako pomembno je imeti takšne sodelavke in sodelavce, kot jih imava s kolegico Katarino Stanonik Roter.

Vse leto ste skrbeli, da smo imeli na voljo dovolj zanimivih informacij in fotografij, s katerimi smo naše delo približali tistim, ki naše objave spremljajo na Facebooku in Instragramu. Najprej je vseeno treba priznati, da je med našimi sledilci veliko ljubiteljev gozdne mehanizacije, zato vse tovrstne objave navadno naletijo na dober odziv. Toda še več všečkov imamo pri čudovitih fotografijah narave, po kateri se vsak dan gibljete. S svojimi fotografijami ste gozd približali vsem nam, ki v njem nismo vsak dan in predvsem ne zaidemo na takšne skrite kotičke kot vi. Ob koncu leta zato objavljamo nekaj fotografij, ki so na družbenih medijih požele največ pozornosti. Ni treba posebej poudarjati, da je bilo težko izbrati šest fotografij. Vsekakor pa se vsem sodelavkam in sodelavcem za sodelovanje zahvaljujeva in si ga obetava tudi v prihodnjem letu.

Tekst: **Suzana Rankov**

Slovenski vrh pri Kočevju iz zraka. *Foto: Robert Latin*

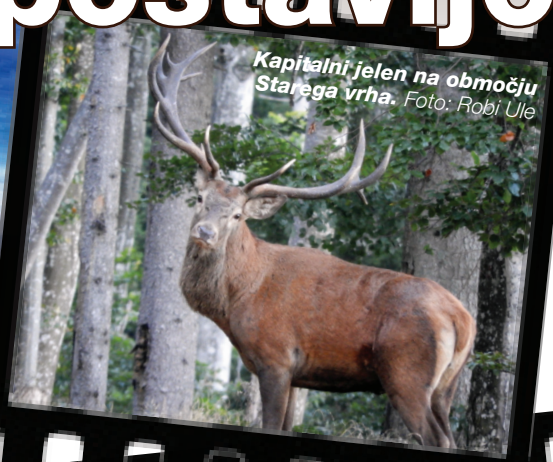

Kapitalni jelen na območju Starega vrha. *Foto: Robi Ule*

Jokajoča smreka v Cerknem. *Foto: Peter Kucler*

Ostanki črpalke v Leskovi dolini, kjer so sekači nekoč točili gorivo. *Foto: Aleš Telič*

Jesen na Ajdovskem. *Foto: Dejan Benčina*

Padci, zdrsi in nezgode na ledenih površinah

Tekst: **Roman Zadnik**

Ko temperature padejo pod ledišče, naraste število zdrsov in padcev na prostem ter s tem povezane poškodbe. Nevarnost je predvsem poledica, na katero moramo v zimskih dneh, ko se gibljemo na prostem, najbolj paziti.

Za poledico na srečo obstajajo tudi ukrepi, s katerimi lahko izničimo ali pa vsaj zmanjšamo možnost zdrsov in padcev.
Ukrepi, ki jih upoštevamo, so lahko naslednji:
Naj vas vreme nikoli ne preseneti. Spremljajte vremensko napoved in se nanjo primerno pripravite.
V zimskih razmerah je vidljivost omejena, zato **nosite svetla in odsevna oblačila.**
Priskrbite si dovolj sredstev za odstranjevanje in taljenje ledu (sol za posipavanje, razna pršila za taljenje ledu …).
Po potrebi posipajte sol po pohodnih površinah, vedite pa, da sol povzroča poškodbo na betonu in površinah, ki niso odporne proti soli.
Takoj ko je mogoče, očistite stopnice, dostopne rampe in podeste, parkirišča … Ko se sneg potlači in pomrzne, je to mnogo težje.
Namestite protizdrsne podlage in jih pritrdite. Pozorni bodite predvsem na mesta, ki so izpostavljena nabiranju vode in snega.
Preden vstopite v stavbo, očistite sneg s podplatov čevljev!
Osvetlitev: če je to mogoče ,zagotovite dobro osvetljenost, luči namestite tako, da so talne površine pred stavbo enakomerno osvetljene in da je mogoče videti vse morebitne nevarnosti poledice.
Uporabljajte primerno obutev: dobro izolirane in vodoodporne čevlje z ustrezno visokim profilom na podplatu. Za zanesljivo zaščito pred zdrsi in padci je idealna kombinacija derez za poledico, nameščenih na obutvi, in v rokah pohodne palice.
Hodite po očiščenih površinah. Izogibajte se neočiščenih površin, uporabljajte očiščene, posipane poti, pločnike, stopnišča z ograjo-prijemalom, za katerega se držite.
V poledici na poti hodite počasi s kratkimi koraki in s celim podplatom na površini. Hodite zravnano, saj tako najbolje držite ravnotežje.
Vedno imejte roke zunaj. Ne imejte rok v žepih. Tako boste lažje lovili ravnotežje. Res je, da tvegate zlomljeno zapestje, vendar je bolje imeti zlomljeno zapestje, kot počeno lobanjo. Zavedajte se, da tudi vozila lahko zdrsnejo in da vozniki v tovrstnih primerih nimajo nadzora nad vozilom. Pripravljeni bodite odskočiti in se ogniti trku.
Pazite na nevarne ledene sveče. Če lahko, jih pravočasno odstranite, pri tem pazite na varnostno razdaljo, pravilno izberite pripomočke in uporabljajte osebno varovalno opremo ter poskrbite, da pri tem delu ne ogrožate drugih. **Če** odstranitev ledenih sveč ni mogoča, vidno označite in zavarujte nevarno območje.

Posebno pozornost je treba namenjati tudi možnim zdrsom snega in ledu s streh in ledenim svečam, ki lahko ogrožajo nas ali mimoidoče!

ŠE NEKAJ NASVETOV ZA VOŽNJO V ZIMSKIH RAZMERAH:

Pred vožnjo poskrbimo za čistost vozil tako pred speljevanjem odstranimo sneg iz avtomobila. Pršenje snega moti in ovira pogled vozilom za nami, kar pa lahko pripelje do prometne nesreče.
Hitrost vozila zmanjšajmo in jo prilagodimo razmeram in stanju vozišča.
Zavirajmo narahlo in po potrebi postopno z večkratnim pritiskom na stopalko.
Ne spreminjajmo smeri vožnje sunkovito, saj lahko vsako takšno ravnanje povzroči zanašanje vozila. Podobno velja pri sunkovitem speljevanju.
Vozimo čim bolj enakomerno brez premočnega pospeševanja ali zmanjšanja hitrosti.
Posebej bodimo **pozorni na izpostavljene dele ceste**, kjer se pogosteje pojavlja poledica (senčni predeli).
Računajmo na daljši čas potovanja, zato se od doma odpravimo prej kot običajno.
Povečajmo varnostno razdaljo med našim vozilom in vozilom, ki vozi pred nami.
Izbirajmo pravilna prestavna razmerja, ker lahko premajhna moč na pogonskih kolesih zmanjša učinkovitost vodenja vozila in onemogoči potrebne popravke smeri vožnje, prevelika pa povzroči zdrsavanje pogonskih koles in zanašanje vozila.
Med vožnjo bodimo **zbrani**, predvsem pa **strpni** do drugih udeležencev v prometu. V takih razmerah so še posebno pomembni vozniška kultura, etika in solidarnost.

Spomladi bomo spet vihteli rovnice!

Tekst: **Suzana Rankov**

SiDG je 13. oktobra prvič organiziral vseslovensko prostovoljno akcijo pogozdovanja, ki je med zaposlenimi in v javnosti doživela izjemen odziv. V akciji je skupaj sodelovalo več kot 400 prostovoljcev, kar je preseglo vsa naša pričakovanja. Največ, okoli 170, jih je sadilo v Kočevju, kjer se nam je pridružil tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Na Pohorju je pogozdovalo skupaj okoli 90 prostovoljcev, v Logatcu več kot 80, na lokacijah Trnovo in Podkraj pa skupaj okoli 80 ljudi. Organizirano so se nam pri obnovi poškodovanih gozdov pridružili predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije ter člani Zveze tabornikov Slovenije in Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov. Na Pohorju so nam pomagali dijaki Srednje lesarske in gozdarske šole Maribor ter Srednje šole Slovenj Gradec in Muta, na Ravniku pri Logatcu pa skupina študentov gozdarstva Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Na Trnovem in pri Logatcu so pogozdovali člani Slovenskega Geocaching kluba.

Na površini okoli pet hektarjev gozdov smo posadili skupno 10.000 sadik gozdnega drevja – smreke, macesna, bukve, gorskega javorja, češnje in jerebike. Najobsežnejša akcija je potekala na Kočevskem, kjer je bilo posajenih okoli 3100 mladih dreves, in na obeh lokacijah na Pohorju, kjer smo posadili 3200 sadik. Na Ravniku pri Logatcu smo posadili 1500 sadik, na Trnovem in v Podkraju pa skupaj 2100.

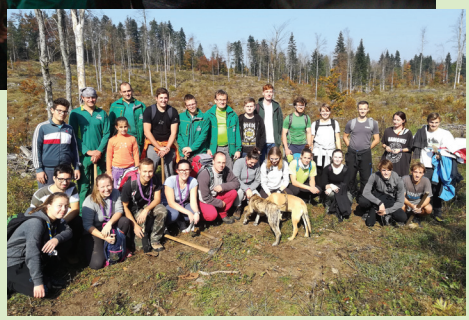

Načrtujemo, da bo akcija pogozdovanja postala tradicionalna. Naj povemo, da se nam je po koncu akcije oglasila ena od večjih slovenskih bank, katere zaposleni so že najavili, da bi se nam pridružili na prihodnjem pogozdovanju. Ob tem bi se ponovno zahvalili vsem, ki ste pri pogozdovanju sodelovali, še posebej pa tistim, ki ste pomagali pri organizaciji. Ta je bila brezhibna in deležna številnih pohval. Za osvežitev spomina pa objavljamo nekaj foto utrinkov.

Družba Slovenski državni gozdovi **v projekt obnove Baze 20**

Tekst in foto: **Suzana Rankov**

Vlada RS je konec novembra 2017 sprejela sklep, s katerim je določila, da z družbo Slovenski državni gozdovi, d. o. o. (SiDG), sklene dodatek k Pogodbi o upravljanju gozdov v lasti Republike Slovenije št. 2330-16-000113. Na podlagi navedenega dodatka, ki je bil sklenjen dne 14. 12. 2017, je SIDG prevzel vzdrževanje nepremičnin v sklopu štirih kulturnih spomenikov državnega pomena na območju Kočevskega Roga: Baze 20 (EŠD 271), Bunker 44 (EŠD 8729), Partizanska bolnišnica Jelendol (EŠD 272) in Partizanska bolnišnica Zgornji Hrastnik (EŠD 273). Pred tem je za nujna vzdrževalna dela ob večletnem pomanjkanju ustreznih sredstev skrbelo Ministrstvo za kulturo, dela pa so od leta 2015 povsem zastala.

Letos smo začeli prva investicijsko-vzdrževalna dela na Bazi 20, kulturnem spomeniku državnega pomena. Za nujne naložbe v kompleks muzeja na prostem Baza 20 smo leta 2018 namenili več kot 42.000 evrov, vrednost del v letu 2019 pa naj bi znašala okoli 60.000 evrov. S tem se je začel dolgoročni projekt ohranitve in promocije Baze 20, ki ga izvajamo skupaj z Občino Dolenjske Toplice in Dolenjskim muzejem.

Na prvem usklajevalnem sestanku med Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter našim podjetjem ob koncu februarja 2018 je bilo dogovorjeno, da SiDG takoj pristopi k nujni sanaciji najbolj poškodovanih barak v Bazi 20 ter nujna dela izvede na podlagi usmeritev in kulturnovarstvenega soglasja Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS). Marca 2018 smo tako v sodelovanju z ZVKDS opravili popis stanja barak ter določili, da se odstranijo neavtohtone in razpadajoče sanitarije in obnovi baraka št. 9 (stražarnica). Že v aprilu smo opravil prvo etapo obnove objekta na baraki št. 9 (zamenjava strehe, notranjosti, podest in platno), avgusta sta bila zamenjana streha in podest ter opravljeno temeljenje in ureditev okolice na baraki št. 4 (baraka članov AGITPROP). Poleg tega je bila izpeljana zamenjava dotrajanih sanitarij in ureditev okolice. Na pobudo ZVKDS smo zaradi bližajoče zime in povsem dotrajane strešne kritine na barakah, št. 20, 22 in 25, septembra izvedli še nujno zaščito streh teh objektov s PVC-folijo. Dodatno smo za starejše obiskovalce na strmejšem delu pešpoti uredili varovalne ograje. Novembra smo uredili še dostopno pot za dovoz materiala in nujno intervencijo gasilskega vozila do Baze 20. Med drugim smo v tem mesecu opravili tudi nujni posek nevarnih dreves, ki so ogrožali objekte in obiskovalce, ter odstranili mladovje za boljšo prehodnost poti.

Sočasno z investicijsko-vzdrževalnimi deli že potekajo tudi aktivnosti za oživitev tega kulturnega spomenika, ki ga je pred desetletji obiskalo po več 10.000 obiskovalcev na leto. Baza 20 je namreč edini tako skrito zgrajen in ohranjen sedež vodstva kakšnega odporniškega gibanja v Evropi med 2. svetovno vojno.

Leta 2019 nameravamo po usmeritvah ZVKDS celovito prenoviti streho in zunanji ovoj barak, št. 20, 22 in 25. Poleg zagotavljanja nujnih intervencijskih del na vseh štirih spomenikih bomo izdelali popis stanja in prednostnih nalog na Bolnišnici Jelendol, Bolnišnici Zgornji Hrastnik in Bunkerju 44 ter poskrbeli za zemljiškoknjižno ureditev kompleksa Baza 20. Z občino Dolenjske Toplice in Dolenjskim muzejem nameravamo urediti tudi vprašanje tekočega vzdrževanja tega kulturnega spomenika. Načrtujemo, da bi s podobno dinamiko nadaljevali tudi v prihodnjih letih, kar na leto omogoča obnovo med 5 in 7 objektov.

S prenovo Baze 20 družba SiDG kaže, da je vedno bolj aktivna na področju razvoja podeželja ter pri spodbujanju socialnih funkcij gozda. Med slednjimi namreč zakon o gozdovih posebno mesto namenja funkciji varovanja kulturne dediščine v naravnem okolju, poučno-raziskovalni funkciji in turistični funkciji gozda.

NEKAJ JESENSKIH UTRINKOV IZ KOROŠKE

Sanacija vetroloma na Marolčevem vrhu, pogled proti Olševi.

Zabrisana meja med Slovenijo in Avstrijo, vrh Snežnik.

Čiščenje pohorskih planj.

Koroška je tudi v zadnjem vetrolomu plačala visok davek divjanja narave. Jesen je že vzela slovo, prve snežinke so pobelile naše hribe, s tem pa so nam nekoliko otežile proizvodnjo. Kljub temu smo optimistični in poskušali bomo čim prej odpraviti posledice lanskega in letošnjega vetroloma.

V okviru projekta Life to Grasslands pa v operativni enoti Radlje, natančneje v GGE Mislinja, poteka tudi čiščenje oziroma sečnja pohorskih planj. Planje na Pohorju obsegajo približno 390 ha, večinoma na nadmorski višini 1400 metrov. V okviru planj bomo v letu 2018/2019 posekali okoli 9000 m3 bruto. Planje so velik antropogeni habitat, ki je velike ekološke vrednosti za ohranjanje nekaterih redkih rastlin (arnika, panonski svišč, močvirsko ciprje …) in prostoživečih živali. Tu najdemo divjega petelina, ruševca in borovničevega mnogooka. Poleg tega pa polno zaraščanje planj pomeni veliko škodo tudi za razvoj turizma in planinstva.

Sanacija v kopi, predel Uršlje gore.

Žičničarsko spravilo v Bricu pri Dravogradu.

Tekst: **Danijela Zaveršnik**
Foto: **Matej Pacek, Danijela Zaveršnik**

VEDUTNA SEČNJA NA PLANINSKEM POLJU

Na SiDG znova dokazujemo, da nismo samo podjetje, ki se ukvarja s sečnjo, spravilom in prodajo gozdnih lesnih sortimentov, ampak vedno večjo pozornost namenjamo tudi socialnim funkcijam gozda. Novembra je PE Ljubljana v sodelovanju z Občino Logatec izvedla vedutno sečnjo, ki je obiskovalcem in domačinom zagotovila lepši razgled na Planinsko polje. Pod vedutno sečnjo si gozdarji predstavljamo vso sečnjo, ki jo izvajamo, da z njo odpiramo pogled na objekte, ki so pomembni z vidika kulturne dediščine, in da odpiramo poglede na naravne vrednote z razglednih točk ter tako krepimo turizem v regiji. Razgledni točki sta neposredno ob cestnih postajališčih na relaciji državne ceste Grčarevec–Planina. V naslednji fazi se bosta uredili tako, da bodo lahko obiskovalci občudovali lepote Planinskega polja, ob tem pa se bodo lahko okrepčali in nabrali novih moči za nadaljevanje poti in raziskovanje lepot Notranjske. Omenjeni projekt je na območju OE Ljubljana–Kranj prinesel pomembno osvežitev, saj se pretežno izvajajo le sanitarne sečnje.

Tekst: **Branko Štunf**
Foto: **Gregor Klemenčič**

NA DVEH LOKACIJAH SMO POSTAVILI PARKOVNE KLOPI

SiDG je konec septembra v Betnavskem gozdu na robu Maribora postavil sedem novih parkovnih klopi in zamenjal prejšnje dotrajane. Pobudo so dali tukajšnji meščani na čelu z gospodom Igorjem Kolaričem. Na SiDG smo predlogu prisluhnili, saj spodbujamo tudi rekreacijsko funkcijo gozda. Mimoidoči so novost sprejeli zelo pozitivno in naša poteza je doživela veliko odobravanje, saj gre za priljubljeno točko tukajšnjih ljudi.

V nekaj tednih smo tri masivne klopi na pobudo Mreže prostovoljcev Lovrenc na Pohorju postavili še na Lovrencu na Pohorju. Za prvi projekt gre zasluga trudu našega sodelavca **Petra Kolarja**, na Lovrencu pa se je angažiral **Rok Damjan**. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo tudi Podravskemu gozdarskemu društvu, ki je sodelovalo pri izdelavi in zamenjavi klopi.

Dve do treh klopi, ki smo jih postavili na Lovrencu na Pohorju, sta ob poti slovenske transverzale. Foto: Rok Damjan

Klopi v Betnavskem gozdu so že nekaj minut po zamenjavi dobile prve uporabnike. Foto: Suzana Rankov

PODPISANI KODEKS OBISKA V NARAVI

Na pobudo Zveze tabornikov Slovenije je septembra 27 različnih državnih in nevladnih organizacij ter podjetij podpisalo kodeks Obisk v naravi. V imenu našega podjetja je kodeks podpisal glavni direktor Zlatko Ficko. Vse večje zanimanje tako domačih kot tujih obiskovalcev je za naravo tudi obremenitev, zato se je treba močno potruditi, da nam jo bo uspelo ohraniti tudi za prihodnje rodove. Kodeks Obisk v naravi predstavlja obnašanje v naravi, ki upošteva zakonodajo ter temelji na tradiciji in ravnanju, izoblikovanem skozi čas. Glavno načelo, iz katerega izhaja, je spoštovanje. Spoštovanje narave, pa tudi sebe in drugih, spoštovanje lastnine in lokalne skupnosti. Kodeks je torej zapisan in podpisan, od nas pa je odvisno, ali ga bomo upoštevali in tako pomagali ohranjati naravo in vse njene koristi za ljudi.

Tekst in foto: **Katarina Stanonik Roter**

OREL ZA DIREKTORJA PROIZVAJALCA NAŠE NOVE ŽIČNICE

Če kaj, potem smo v tem letu nestrpno čakali, kdaj bomo dobili novo žičnico za spravilo lesa, ki jo nujno potrebujemo predvsem v koroških gozdovih. Univerzalno žičnico, tip SYNCRO-FALKE, smo nabavili pri proizvajalcu MM Forsttechnik iz Avstrije, kjer so bili v začetku novembra naši sodelavci tudi na enotedenskem izobraževanju. Ob prevzemu žičnice 21. novembra pa je za presenečenje avstrijskih partnerjev poskrbel naš kolega **Miran Pongrac** (drugi z desne). Izdelal je orla z vgraviranim logotipom SiDG, ki smo ga v zahvalo podarili prvemu možu MM Fosttechnik Petru Verwangerju (na sredini). Na fotografiji je še preostali del žičničarske ekipe SiDG: **Jure Kumer** (levo) in **Matjaž Zaveršnik** (drugi z leve).

Foto: **Roman Jerman**

ŠTUDENTJE NA OBISKU

Tokrat smo gostili študente 2. letnika visokošolskega strokovnega študija gozdarstva iz Biotehniške fakultete. Najprej smo jih peljali na ogled odpreme gozdnih lesnih sortimentov in strojne sečnje v gozdno-gospodarski enoti Novo mesto. Ob drugem obisku nekaj dni pozneje so si bodoči gozdarji najprej ogledali izdelavo sekancev v našem hčerinskem podjetju Snežnik iz Kočevske Reke. Pokazali smo jim tudi, kako poteka delo z zgibnim traktorjem domačega proizvajalca Bijol.

Foto: **Roman Jerman**

NA EKSKURZIJI PO KOZJANSKIH GOZDOVIH

V začetku septembra so bili gozdovi na območju Kozjanskega in bližnje okolice prizorišče ekskurzije, s katero so lokalni gozdarji želeli povedati in pokazati, kaj gozd v vsej svoji veličini je. Ekskurzije se je udeležil tudi naš gozdni obrat Podčetrtek.

Gozdarji so nam predstavili, da ima gozd poleg znanih funkcij še številne druge dimenzije, ki se jih mnogokrat ne zavedamo. Treba je samo, da se za trenutek ustavimo in damo čutila na pašo. »Vsi bi se morali zavedati, da je gozd edini ekosistem, ki ustvarja rodovitno prst, zadržuje vodo, krepi rekreativno in estetsko vlogo pokrajine, zmanjšuje erozijske procese, varuje nižje ležeče predele pred snežnimi in drugimi plazovi …« je poudaril vodja krajevne enote ZGS Rogaška Slatina Dušan Debenak.

Povabljenim so predstavili posebne naravne in kulturne znamenitosti v kozjanskih gozdovih. Tako smo obiskali Grusko jamo, ki je bila nekdaj prava deponija, zdaj pa ponuja prijetno razgledno točko, vključno z ogledom izvira potoka Gruska. Dr. Andrej Bončina z Biotehniške fakultete je spregovoril o novem, večplastnem pomenu gozda, o katerem še nedolgo nazaj niti nismo razmišljali. Vedno bolj je v ospredju denimo turizem. Za zvočno masažo je poskrbela **Tjaša Cepuš,** ki je pokazala, kako blagodejne so pravzaprav lahko frekvence. Navdušila nas je tudi Lurška jama pri Zagorju pri Lesičnem, ki je odlična kulisa za različne dogodke. Na najvišji točki potovanja, pri Svetem Križu nad Planino, je o užitnosti rastlinja na kratko spregovoril **Dario Cortese,** strokovnjak za divjo prehrano.

Tekst: **Miroslav Kores**

NAREDI SAM IZ LESA

Otroško igralo

Tekst: **Boštjan Ajdič**

Otroška igrala so ena izmed stvari, ki si jih želi vsak otrok. Zato sem se odločil, da preidem od ideje k dejanju – od skice do izdelave igrala. Med prvimi in najpomembnejšimi koraki je seveda zamisel ter kakovostna skica.

Igralo poleg naštetega vsebuje tudi peskovnik, ki je skrit pod hiško. Na koncu mostička je pritrjena še plezalna stena, kar je velik izziv za otroke.

Ko je pripravljen osnutek zamisli, se začne iskanje primernega materiala za izdelavo.

Izbira materiala in orodja

Pri izbiri materiala moramo biti previdni, saj otroška igrala zahtevajo kakovosten les. Tukaj predvsem opozarjam na ustrezno izbiro lesa za predele igral, na katerih se otroci največ zadržujejo, da se ne ne bi zlomili. Za igralo sem izbral smreko iz Savinjske doline. Smrekov les sem izbral zato, ker je enostaven za obdelavo in lažji kot katere druge drevesne vrste. Je pa seveda malo manj obstojen, kot če bi uporabil bukov ali hrastov les. Ogrodje, plezalno steno, hiško in mostiček sem naredil izključno iz smreke.
Za pripravo otroškega igrala sem uporabil ročni rezkar, krožno formatno žago, robno brusilko, tračno brusilko, poravnalni skobeljni stroj, spone, kladivo, baterijski vijačnik, meter in svinčnik.

Izdelava

Glede na zahtevnost izdelave je treba igrala narediti v delavnici. Ves les, pridobljen iz žage, je treba prej obdelati na poravnalnem skobeljnem stroju. Tako pridobimo želene dimenzije elementov, iz katerih lahko začnemo izdelovati igrala. Namen skobljanja je, da je les na otip gladek ter da so elementi takšnih dimenzij, kot smo si zamislili. Ko imamo ves les poskobljan, ga na krožni formatni žagi razrezujemo na želene dimenzije. Na koncu želene robove zaokrožimo, nato pa zbrusimo. Tako. Elementi so pripravljeni in čakajo na sestavljanje.

Sestavni deli

Otroško igralo je sestavljeno iz glavne hiške, ki je z mostičkom povezana do stopnic ali tobogana.

Sestava elementov

Izdelava se je začela z osrednjim delom, torej s sestavo hiške. Ko je bila ta narejena, je bilo treba izdelati stopnice, na katere je pritrjen mostiček. Poleg hiške je veliko dela zahtevala plezalna stena. Zaradi njene višine je bil izziv, kako jo pritrditi, da se ne bi podrla, ko bi otroci plezali po njej. To dilemo sem rešil z malo močnejšimi enostranskimi stopnicami ter fiksiranjem stene v tla. Na koncu je bilo na mostičku treba narediti še ograjo ter streho na hiški in plezalni steni. To sem naredil iz tegole ter nato vse skupaj obrobil, da je videti lepo. Na koncu je bilo treba preveriti še stabilnost igrala, preden gre v uporabo.
Tako je iz skice nastal izdelek, ki ga danes otroci z veseljem uporabljajo.

AVTOR: GREGA RIHTAR	EGIPČANSKI BOG SONCA	PREUČEVANJE UPORABE RASTLIN PRI LJUDSTVIH	ZNAMENITA OPERNA HIŠA NA MANHATTNU V NEW YORKU V ZDA	STOICIZEM	NENADNA SMRT	BESEDA BREZ NAGLASA	VEČJI ŠOP POVEZANEGA, POŽETEGA ŽITA, SLAME	GESLO	IME NAJNOVEJŠEGA MEDNARODNEGA JEZIKA	IGRALEC NA ORGLE	LASULJA	TURŠKI VIOLINIST MADŽARSKEGA RODU (LICCO) / MADŽARSKA OPERNA PEVKA (SYLVIA)	NOGOMETNI STADION LIVERPOOLA	NEKDANJI KEN. PREDSEDNIK (DANIEL ARAP)	NOVINARKA MATJAŽ	LUKNJAČ
ROMULOV BRAT DVOJČEK			JAMAJŠKA GLASBA / VILIČASTA RIBJA KOŠČICA													
ZASTAREL IZRAZ ZA ATEST							LASTNOST NERESNEGA ČLOVEKA / NAGON									
VEDA, KI RAZISKUJE ODNOSE MED ČLOVEKOM IN NARAVO, DRUŽBENA GEOGRAFIJA	ODDELEK TURŠKIH JANIČARJEV / LEKARNAR				VOJAŠKO BODALO / LISTNATO DREVO				ITALIJANSKA IGRALKA (VIRNA)					ALEŠ ČEH / AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (TITANIC)		
ŠVEDSKO IME FINSKE LUKE TURKU			DEBELEJŠA PALICA	MESTO V NEMČIJI / VZDEVEK OLIVERJA MLAKARJA					SKOK PRI UMETNOST. DRSANJU / SKOPLJEN BIK						DUET, DVOSPEV	LATINSKI IZRAZ ZA UMETNOST
ZRNA KORUZE POKOVKE							OBČUTEK PRED EPILEPSIJO / KOLO PRI VOZU					KRLEŽEVA DRAMA / NEKDANJA NIZOZEM. JADRNICA				
POKOJNI BRITANSKI IGRALEC (PETER)						AMERIŠKA IGRALKA STARK				ODISEJEV OTOK	REKA V FRANCIJI / OBLIKA OSEBNEGA AVTOMOBILA					
ANGLEŠKI SKLADATELJ (THOMAS)						POZITIVNA LASTNOST, VRLINA / IZR. PEVEC OFARIM							ORGAN ZA VOHANJE / FRANCOSKI NOVELIST (EUGENE)			
ITALIJANSKI NAFTNI KONCERN			BEDAK	LONDONSKA GALERIJA					URADNA PRISTOJBINA / RASTLINA Z GROZDI						ČLOVEK BREZ IMENA	LJUDSKI IZRAZ ZA RASTLINO LOČEK
ŠAHISTKA GROSAR				NEKDANJI AVSTRIJSKI ALPSKI SMUČAR (HANS)	KOČAR, KAJŽAR / MAČJA SAMICA							SKLADATELJ KREK				
ČLANICA AKADEMIJE												AMERIŠKA NOVELISTKA FERBER				
ZGODNJE VINO						IZVIRNI KRAK TAJSKE REKE MENAM	PERUJSKI INDIJANEC	GRŠKA ČRKA / ANGLEŠKI REŽISER REED				AVSTRIJSKI SLIKAR (HANS)	SKANDINAVSKI DROBIŽ / ILOVICA			
NEKDANJI ŠPANSKI MOTOCIKLIST V RAZREDU MOTOGP (DANI)		RASTLINA ZA PRIDOBIVANJE OLJA / ZLITINA ZA AVIONE								SPOJINA AMONIJAKA / GRŠKA BOGINJA NESREČE					NORDIJSKI IZRAZ ZA SMUČI	AMERIŠKI DŽEZ KITARIST FARLOW
POLITIČNA, VOJAŠKA MEDNARODNA POGODBA					OKRASNA RASTLINA / ŠPANSKI PISATELJ (PIO)					PISEC ANALOV / NJIVSKA RASTLINA, ŽABICA						
PEVKA ČERNE				FINANČNI POLOM / GL. MESTO BANGLADEŠA								GEOMETRIJSKO TELO / PTICA UJEDA				
ELEKTRONKA Z DVEMA ELEKTRODAMA						INDIJSKI SKLADATELJ IN VIRTUOZ NA GLASBILU SITARJU SHANKAR	LUKA NA JZ UKRAJINE / GAMSJI BIVOL NA SULAVESIJU						OTOK V PRESPI / NIZ. ASTRONOM (JAN HENDRIK)			
OBOROŽENTIT					MAJHEN LESEN PLUG / ATLETSKA DISCIPLINA					GR. ANTIČNO MESTO VZH. OD TEB / LUTKAR MAJARON					NIZEK ŽENSKI PEVSKI GLAS	POČELO TAOIZMA
OGNJENIŠKI OTOK V KURILSKIH OTOKIH								SLUŽBENO MESTO LEKTORJA								
GLAVNO MESTO BiH								UMETNI MEDNARODNI JEZIK				GOROVJE V ZAHODNI BOLGARIJI				
KRILO RIMSKE LEGIJE			GORSKI REŠEVALNI ČOLN					VELETOK V SEVERNI AFRIKI				ITALIJANSKI PEVEC CUTUGNO				

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do **5. februarja 2019** na elektronski naslov korenina@sidg.si ali pa po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenino«.**

Dvajsetega novembra 2018 smo žrebali za nagradno križanko iz sedme številke Korenine.
Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je ugotovila, da so vse prispele rešitve pravilne. Izmed njih je izžrebala tri nagrade. Dobitnikom smo nagrade poslali po pošti. Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) Korenina 7. št. se glasi: **»POGOZDOVANJE«**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 7 so:

1. nagrada – termovka:
ZALA LEVSTEK, ORTNEK

2. nagrada – naglavna svetilka:
STANKA DELAČ, KOSTEL

3. nagrada – USB polnilec za avto:
SAŠA ORAŽEM, SODRAŽICA

SiDG Slovenski Državni Gozdovi